

LUNDS
UNIVERSITET
Socialhögskolan

SOPA63

HT-15

”Putins antigay lagar kan köras upp någonstans”*

- **En kvantitativ undersökning om ungas attityder
gentemot HBTQ-personer**

Susanne Nilsson & Isabell Strömbäck
Kandidatuppsats (SOPA 63)

HT 2015

Antal ord: 14 924

Handledare: Gabriella Scaramuzzino

Abstract

Author(s): Isabell Strömbäck and Susanne Nilsson

Title: "Putin's anti-gay laws can be put up somewhere"

Supervisor: Gabriella Scaramuzzino

The aims with this study were twofold. First, to make a general inventory of the views on the LGBTQ community of young people in a big city in Sweden. Second, to test our hypothesis that the views on people in the LGBTQ community differ depending on the respondent's gender, religion and social class. The results confirmed our hypothesis by showing that the three factors did affect the respondent's attitude toward sexual minorities. The factor that had the biggest impact was gender, since more women than men showed a positive attitude towards sexual minorities. The results for the factor religion confirmed the hypothesis that people without a religion would hold more positive views toward sexual minorities than people who were religious. The results showed that the respondents' social class, which was measured by their parent's education levels, had the least impact on their attitudes toward sexual minorities.

Key words: "attitudes towards homosexuals", "attitudes towards bisexuals", "attitudes toward transsexuals", "social work LGTB", "attitudes towards LGTB".

*Citatet "Putins antigay lagar kan köras upp någonstans" fick vi som kommentar på en öppen fråga i vår enkätundersökning av en av respondenterna.

Förord

Intresset för alla människors lika värde är på något sätt inbyggt hos oss som skriver denna uppsats. Det är en bidragande orsak att vi sökt oss till socionomyrket. Dessutom gjorde en av oss författare sin praktik på en ”after school” där de hade inriktning att få barnen att se att olikheter inte är av ondo. Personalen på praktikplatsen var både hetero-, homo-, bi- och transsexuella. Attityderna till denna modell var väldigt olika. Det är här vår undersökning tar vid för vårt eget intresse.

”Tillåt dig att vara förbannad över att priset för vår synlighet är att vi ständigt utsätts för hot om våld – våld mot queers som i stort sett varenda del av samhället främjar och bidrar till. Tillåt dig att känna vrede över att DET INTE FINNS ETT ENDA STÄLLE I DETTA LAND DÄR VI GÅR SÄKRA, inte ett enda ställe där vi inte utsätts för hat och angrepp, och självhatet och självmorden som ’garderober’ innebär.”

(Ambjörnsson 2006 s.13)

Vi vill rikta ett stort tack till lärare och elever som har bidragit till vår empiri. Utan er hade det inte blivit någon uppsats. Ett stort tack till vår handledare Gabriella Scaramuzzino som har stöttat oss och hjälpt oss framåt i vårt arbete. Din kunskap om ämnet har varit mycket värdefull. Tack!

Vi vill också tacka varandra för ett intressant, roligt och bra samarbete.

Innehållsförteckning

1. Problemformulering	s 6
2. Syfte	s 7
3. Frågeställningar	s 7
4. Begrepp	s 8
5. Kunskapsläget	
5.1 Inledning.....	s 8
5.2 Tillvägagångssätt.....	s 9
5.3 Förtryck gentemot sexuella minoriteter.....	s 9
5.4 Heteronormativitet och dess konsekvenser.....	s 9
5.5 Utbildningsnivåns påverkan på attityder mot sexuella minoriteter.....	s 10
5.6 Religionens påverkan på attityder mot sexuella minoriteter.....	s 11
5.7 Kulturens påverkan på attityder mot sexuella minoriteter.....	s 11
5.8 Skillnad på attityder mot olika sexuella läggningar.....	s 12
5.9 Kunskapslucka.....	s 13
5.10 Vårt bidrag till forskning om unga personers attityder mot sexuella minoriteter.....	s 14
6. Teoretiska utgångspunkter	
6.1 Inledning.....	s 15
6.2 Heteronormativitet som teoretisk utgångspunkt.....	s 16
6.3 Berger och Luckmanns teori om primär och sekundär socialisering.....	s 16
7. Metod	
7.1 Inledning.....	s 18
7.2 Val av metod.....	s 19
7.3 Reliabilitet och validitet.....	s 19
7.4 Hypotes.....	s 20
7.5 Urval.....	s 21
7.6 Enkätens konstruktion.....	s 22
7.7 Bortfallsanalys.....	s 22
7.8 Etiska överväganden.....	s 23
7.9 Bearbetning av data och analysmetod.....	s 24

8. Analys	
8.1 Inledning.....	s 26
8.2 Hur ser attityderna ut hos unga mot sexuella minoriteter?.....	s 26
8.3 Samband mellan genus och attityder mot sexuella minoriteter.....	s 27
8.3.1 Genus och attityder om homosexuella och transsexuella i familj/släkt.....	s 27
8.3.2 Genus och attityder om homosexuell och transsexuell vänskap.....	s 28
8.3.3 Genus och attityder om homosexuella och transsexuella äktenskap.....	s 28
8.3.4 Genus och attityder om homosexuellas och transsexuellas rätt till barn.....	s 29
8.3.5 Slutsats om genus påverkan på attityder mot sexuella minoriteter.....	s 29
8.4 Samband mellan religionstillhörighet och attityder mot sexuella minoriteter.....	s 31
8.4.1 Religion och attityder om homosexuella och transsexuella i familj/släkt.....	s 31
8.4.2 Religion och attityder om homosexuell och transsexuell vänskap.....	s 32
8.4.3 Religion och attityder om homosexuella och transsexuella äktenskap.....	s 33
8.4.4 Religion och attityder om homosexuellas och transsexuellas rätt till barn.....	s 34
8.4.5 Islam och genus.....	s 36
8.4.6 Slutsats om religions påverkan på attityder mot sexuella minoriteter.....	s 38
8.5 Samband mellan föräldrars utbildningsnivå och attityder mot sexuella minoriteter.....	s 40
8.5.1 Föräldrars utbildning och attityder om homosexuella i familj/släkt.....	s 40
8.5.2 Föräldrars utbildning och attityder om transsexuella i familj/släkt.....	s 41
8.5.3 Föräldrars utbildning och attityder om homosexuell vänskap.....	s 42
8.5.4 Föräldrars utbildning och attityder om transsexuell vänskap.....	s 43
8.5.5 Föräldrars utbildning och attityder om homosexuella äktenskap.....	s 43
8.5.6 Föräldrars utbildning och attityder om transsexuella äktenskap.....	s 43
8.5.7 Föräldrars utbildning och attityder om homosexuellas rätt till barn.....	s 44
8.5.8 Föräldrars utbildning och attityder om transsexuellas rätt till barn.....	s 45
8.5.9 Slutsats om föräldrars utbildningsnivås påverkan på attityder mot sexuella minoriteter.....	s 45
8.6 Attityder om ett tredje kön, Hen.....	s 48
9. Slutdiskussion.....	s 49
10. Referenslista.....	s 51
11. Bilagor	
Bilaga 1: Informationsbrev.....	s 54
Bilaga 2: Enkät.....	s 55

Bilaga 3: Tabeller och diagram.....	s 58
Bilaga 4: Kommentarer från respondenter på öppen fråga.....	s 63

1. Problemformulering

Det har sedan långt tillbaka varit svårt att bli accepterad som något annat än heterosexuell. För endast några decennier sedan var det näst intill omöjligt att få leva med en person av ens eget kön, men sedan dess har samhället ändrats en hel del. Bland annat har de typiska könsrollerna blivit mer öppna, då det är näst intill lika vanligt att kvinnor idag har framstående yrken som män. Homosexuella har också fått fler rättigheter då de idag har rätt att gifta sig i Sverige och andra delar av västvärlden, till och med i de allra mest konservativa delstaterna i USA. Trots detta så finns det sociala problem på grund av kvarlevande fördomar gentemot sexuella minoriteter.

Denna uppsats baseras på en enkätundersökning som besvarades av sistaårselever på sju olika gymnasieskolor i en större stad i Sverige gällande deras attityder gentemot sexuella minoriteter. Undersökningens relevans för socialt arbete är att få kunskap om hur ungas attityder är mot de sexuella minoriteterna samt identifiera eventuella kunskapsluckor.

Tidigare forskning visar att de personer som avviker från den heterosexuella normen riskerar en sämre livskvalité än andra. Detta beror bland annat på att det finns en större risk att de här personerna blir utsatta för fysiskt och psykiskt våld, vilket kan leda till problem som till exempel missbruk, social isolering och depression (Harbaugh & Lindsey 2015 s.1100). Svårast är det för transsexuella. Transsexualitet är något som ofta har förknippats med sjuklighet och perversion även i moderna tider, och det har tagit längre tid för denna sexualitet att bli socialt accepterad (Norton & Herek 2013 s.739-740).

Uppsatsen kommer därför inte endast att begränsas till att undersöka attityder gentemot homo- och bisexuella, utan även transsexuella eftersom det finns fakta om att flest självmord begås av personer som identifierar sig som detta (Cover 2005 s. 328). Dessutom undersöks unga personers attityder gällande personer som identifierar sig som queer. Anledningen till att det här tas med i undersökningen är dels för att undersöka hur vanligt det är att yngre personer är medvetna om vad begreppet innebär, dels att undersöka attityden gentemot det.

Resultatet av den insamlade empirin kommer dessutom att användas för att utgöra om det fanns en positivare eller negativare attityd gentemot någon av de sexuella minoriteterna.

Den teori som kommer att användas i analysen om vad som formar unga personers attityder gentemot sexuella minoriteter är Berger och Luckmanns (1966) teori om primär och sekundär

socialisering. En annan teori som undersökningen har baserat på är queerteorin, främst det tillhörande teoretiska begrepp heteronormativitet (Ambjörnsson 2006 kap. 4). Det här begreppet är viktigt eftersom det utgår ifrån att samhällets normer är uppbyggt utifrån ett heterosexuellt perspektiv, vilket för med sig att personer som identifierar sig som sexuell minoritet har svårare att passa in i normen och accepteras i samhället.

2. Syfte

Syftet med den här uppsatsen är dels att göra en generell undersökning om attityderna gentemot sexuella minoriteter ser ut hos unga personer, dels för att bekräfta eller falsifiera våra hypoteser om att attityderna om sexuella minoriteter kommer att påverkas av respondentens genus, religionstillhörighet och sociala klass. Den sociala klassen indikeras genom att fråga respondenterna om deras föräldrars utbildningsnivå. Ju högre utbildning föräldrarna har desto högre avlönade arbete har de oftast och genom det ger det en högre social klass. Anledningen till att ta reda på de här bakgrundskategorierna är för att se om det går att utgöra ett samband mellan en viss bakgrundsfaktor hos respondenterna och deras attityd gentemot sexuella minoriteter.

3. Frågeställningar

- Hur ser attityderna ut hos unga personer gentemot sexuella minoriteter?
- Finns det något samband mellan unga personers attityder och deras genus, religionstillhörighet eller sociala klass som baseras på föräldrarnas utbildningsnivå?

4. Begrepp

Bisexuell - En person som har förmågan att bli kär och känna attraktion till person oavsett kön.

Genus – Syftar på det sociala könet. Hur vi skapar en norm för manligt och kvinnligt.

HBTQ – Är ett begrepp som innefattar homosexuella, bisexuella, transsexuella och queer.

Hen – Könsneutrala pronomen

Heterosexuell – Person som har förmåga att bli kär och känna attraktion till en person av det motsatta könet.

Heteronorm – Det förväntas att människor antingen är kvinna eller man.

Homosexuell – Person som har förmåga att bli kär och känna attraktion till person av samma kön.

Queer – Ett begrepp som i grund och botten är ett ifrågasättande av heteronormen. Det innebär att man vill inkludera alla kön och sexualiteten.

Transsexuell – Person som upplever att de är av annat kön än det juridiska som de fått vid födseln. Personerna har en önska att korrigera sina kroppar till det kön som de känner sig tillhöra.

(RFSL 2015)

5. Kunskapsläget

5.1 Inledning

I det här kapitlet kommer det att tas upp tidigare forskning om unga personers attityder gentemot sexuella minoriteter och vilken kunskap den har tillfört ämnet. Forskning om de specifika ämnena heteronormativitet, en persons föräldrars utbildningsnivå, genus, religion och etnicitet kommer att beröras eftersom det har hittats resultat på att de har en inverkan på en persons attityd gentemot sexuella minoriteter.

5.2 Tillvägagångsätt

Vi har genom sökmotorn LubSearch hittat tidigare forskning som behandlar unga personer attityder gentemot sexuella minoriteter. De specifika ord och meningar som användes för att hitta forskningsartiklar gällande attityder gentemot sexuella minoriteter var följande:

”attitudes towards homosexuals”, ”attitudes towards bisexuals”, ”attitudes toward transsexuals”, ”social work LGTB”, ”attitudes towards LGTB”.

5.3 Förtryck mot sexuella minoriteter

Harbaugh & Lindsey (2015 s.1100) skriver i sin forskningsartikel att det enligt en undersökning som genomfördes 2005 på HBTQ personer i USA var det hela 50 % som någon gång under sitt liv hade blivit utsatta för verbalt våld på grund av sin sexuella läggning. I samma undersökning fick man även fram att 20 % av de HBTQ personerna man undersökte någon gång hade blivit utsatta för ett brott som en direkt konsekvens av att de inte passar in i den heterosexuella normen. Under de senaste två decennierna har forskning inom området visat på att det för samhället kostar enorma summor att handskas med det förtryck som HBTQ-personer dagligen utsätts för. De främsta konsekvenser som det för med sig är den känslomässiga och psykiska påfrestningen för de personer som utsätts, vilket i många fall leder till att de väljer att isolera sig från sin omgivning. Det är vanligare att personer som avviker från den heterosexuella normen får missbruksproblem, blir utsatta för sexuella övergrepp, blir hemlösa, inte blir accepterade av sina föräldrar, att de väljer att avsluta sina studier tidigare, vilket för med sig att de lider en stor risk att bli utsatta för dålig självkänsla (Harbaugh & Lindsey 2015 s.1100). Det finns även forskning som tyder på att antalet självmord som begås av HBTQ- personer är högre än den övriga befolkningen (Cover 2005 s.328). Det här är faktorer som alla tyder på hur viktigt det är att sprida kunskap om sexuella minoriteter och informera om deras rättigheter.

5.4 Heteronormativitet och dess konsekvenser

Forskning har visat att män som förespråkar att man bör bete sig så som ens könsroll förväntas göra, det vill säga att kvinnor ska ha typiskt kvinnliga egenskaper och män typiskt manliga, har mer homofobiska attityder (Harbaugh & Lindsey 2015). Däremot fanns det inte ett samband mellan kvinnor som förespråkade tydliga könsroller och negativ attityd gentemot

homosexuella. Anledningen till att det finns en skillnad i attityder hos de båda könen kan bero på att kravet för män att uppträda typiskt manligt är högre än kravet för kvinnor att uppträda typiskt kvinnligt (Norton & Herek 2013 s.740). På så sätt finns det en skillnad i kvinnor och mäns attityder, då män till en mindre grad accepterar homosexualitet, vilket kan bero på deras egna krav på att uppfattas som manliga. En indikation på om detta påstående stämmer in på en person är om personen har ett intresse av sport, eftersom det är ett område som tydligt förespråkar de typiska könsrollerna (Harbaugh & Lindsey 2015 s.1101).

Condorelli (2015 s.1764) fick fram av sin surveyundersökning på unga vuxnas attityder på Sicilien gentemot homosexualitet att kvinnor och högutbildade visade en högre tolerans än män och lågutbildade. Av de 93 männen som svarade i undersökningen var det 70,5 % som hade en negativ syn på homosexualitet, medan det var 54,2 % av de 91 kvinnor som deltog som hade en negativ attityd (ibid. s.1772). Även Condorelli förklarar detta resultat som en konsekvens av den heteronormativa kulturen som råder i det italienska samhället, vilken förväntar att män till högre grad än kvinnor ska ha de egenskaper som krävs för att uppfylla sin könsroll.

5.5 Utbildningsnivåns påverkan på attityder mot sexuella minoriteter

Även Andersen och Fetner (2008 s. 942) fann ett samband mellan positiva attityder gentemot homosexualitet och högre utbildning i sin surveyundersökning. Förklaringen till detta resultat anser de är att personer som inte har möjligheten att uppfylla sina grundläggande behov, som till exempel att betala för mat, hyra, kläder etc. kommer att ha en lägre tolerans än högre avlönade personer. Personer från arbetarklassen är dessutom oftare missnöjda med sina liv än personer från högre sociala klasser, vilket får till följd att de har svårare att lita på andra och har därför även svårare att acceptera de personer som avviker från normen (ibid. s.944). Dessutom har de personer som tillhör de högre sociala klasserna en tendens att tack vare sin höga utbildning exponeras för fler situationer där det finns människor med olika kulturella bakgrunder (ibid. s.944). Detta resultat visar på att social klass är en stark indikation på vad för sorts attityd en person kommer att ha gentemot marginaliserade och utsatta grupper. Enligt Andersen och Fetner (ibid. s.952) är arbetarklassen den grupp som har minst liberala åsikter jämfört med andra sociala klasser.

5.6 Religionens påverkan på attityder mot sexuella minoriteter

Schnabel (2015 s.32) fann i sin surveyundersökning om den amerikanska befolkningens attityder gentemot homosexualitet ett samband mellan religiös konservativ åskådning och homofobi. De religiösa grupper som undersökningen fick fram att respondenterna identifiera sig med var katoliker, protestanter, judar, ateister eller annat. Den religiösa grupp som uppvisade lägst tolerans gentemot homosexualitet var protestanter. Anledningen till att personer som tillhör en protestantisk religion har lägre tolerans för homosexualitet har med stor sannolikhet att göra med att deras religion förespråkar en konservativ syn på könsroller. Enligt deras religion är mannen och kvinnan skapade för att komplementära varandra. Det är därför viktigt att de båda könen håller sig inom de områden där de anses höra hemma, till exempel ska kvinnan stanna hemma med barnen medan mannen försörjer familjen (ibid. s.33). De respondenter som hade den mest positiva inställningen till homosexualitet var de som identifierade sig som ateister (ibid. s.38).

5.7 Kulturens påverkan på attityder mot sexuella minoriteter

Forskning som visar på om etnicitet har någon påverkan på en persons attityd gentemot sexuella minoriteter är begränsad. Det man dock är medveten om är att det skiljer sig mellan olika kulturer hur accepterat det är att avvika från den heterosexuella normen. I Iran förespråkar lagen att personer som inte är heterosexuella ska avrättas. I en surveyundersökning av Mireshaghi och Matsumoto (2008) visade resultatet att 78 % av respondenterna (på ett iranskt universitet) höll med om påståendet att ”homosexuella personer ska bestraffas” (Mireshaghi & Matsumoto 2008 s.372). Även i länder som tillhör Sydostasien finns det en radikal syn på sexuella minoriteter. I den kultur som finns i den här delen av världen värdesätts främst familjen och kollektivet, vilket gör att fler personer påverkas om någon bryter mot den heterosexuella normen. Dessutom anses det att man har tagit över de västerländska värderingarna om man identifierar sig som HBTQ person, vilket starkt fördöms (Sandil et al. 2015 s.78). I en surveystudie som gjordes i staden Atlanta i USA om svarta och vita mäns attityder om homosexualitet visade resultaten på att svarta män hade mer negativa attityder (Daboin et al. 2015 s.259). Forskarna som utförde studien förklarade att det kan bero på att svarta män har svårare att möta de förväntningar som samhället har på dem. Det är svårare för en person som tillhör en etnisk minoritet att lyckas i vårt samhälle som är uppbyggt utifrån vita personers normer. Detta kan få till följd att svarta män känner en större press på att visa att de är maskulina, vilket bland annat kan leda till att de fördöms

homosexualitet (ibid. 259-260).

5.8 Skillnad på attityder mot olika sexuella läggningar

Normerna som man följer i ett samhälle är starkt påverkade av den tidskontext som man befinner sig i. Därför har vi tittat på forskning från några decennier tillbaka för att undersöka om vi ser någon skillnad på attityder om sexuella minoriteter då och idag. I en undersökning gjord av Leitenberg & Slavin (1983 s.337-345) visade resultaten att det var flera personer som ansåg att det var acceptabelt att vara transsexuell än homosexuell. Förklaringen till detta anser forskarna kan vara att det är vanligare för unga personer att ha homosexuella tendenser, men att de är mycket rädda för att acceptera att de själva har det (ibid. s.337). En annan förklaring kan vara det att homosexualitet anses vara ett större hot mot den heterosexuella normen. Den ifrågasätter det typiskt maskulina, medan en transsexuell person ofta försöker uppfylla det som anses vara typiskt för den motsatta könsrollen, vilket inte lika tydligt visar att den bryter mot heteronormativiteten (ibid. s.344). Senare forskning visar dock på attityder mot transsexuella personer har en tendens att likna de attityder som man vet att vissa delar av befolkningen har gentemot homosexuella. King et al. (2009) såg ett samband mellan lägre social klass och transfobi i en surveyundersökningen som gjordes i Hong Kong. Andra undersökningar som har gjorts på college i USA och Kanada visar på att det precis som vid homofobi finns ett samband mellan att förespråka heteronormativitet och att ha negativa attityder gentemot transsexuella (Norton & Herek 2013 s.739-740). Även i de här surveyundersökningarna visar resultatet att män är sämre inställsamma till transsexualism än kvinnor, vilket än en gång förklaras med att män till högre grad förväntas uppfylla den typiskt manliga könsroll som de har blivit tilldelade. Den här mentaliteten kan få till följd att män gör allt som står i deras makt för att uppfattas som manliga, och fördömer därför homosexualitet (ibid. s.740-741). Landén & Innala (2000 s.378) fann i resultatet av en surveyundersökning som skickades ut till svenska befolkningen om deras attityder gentemot transsexuella att även då det gäller denna läggning var toleransen lägre hos män än kvinnor. Män ansåg dessutom i högre grad än kvinnor att transsexuella personer inte skulle ha rätt att arbeta med barn, samt att de var mindre inställsamma till att ha en transsexuell arbetskollega eller vän. På så sätt finns det forskning som både antyder att attityderna gentemot transsexuella personer liknar de attityder som finns mot homosexuella, men också att det finns de personer som är mer positivt inställda till transsexualitet.

Bisexualitet är också en sexuell läggning som skiljer sig från de övriga sexuella minoriteterna. De blir utsatta för diskrimination av inte bara heterosexuella, utan även av personer som också har en normbrytande sexualitet (Scherrer 2013 s.238). Detta beror främst på att det finns mycket fördomar om bisexualitet som bygger på okunskap. Det finns de personer som anser att bisexualitet egentligen inte existerar, utan endast är ett tecken på att en person har en förvirrad identitetsbild eller är homosexuell, men inte vågar erkänna det på grund av risken att bli stigmatiserad. De här fördomarna formar både hur den bisexuella personen ser på sig själv, samt även hur samhället ser på bisexualitet (ibid. s.240-241). Tidigare forskning har visat att bisexuella män har en större risk att bli stigmatiserade än kvinnor (Armstrong & Reissing 2014 s.236-238). Det går även att se ett samband mellan negativa attityder och genus, religion samt utbildningsnivå. Heteronormativitet tas upp som en förklaring till varför män har svårare att acceptera att det finns män som är bisexuella, medan kvinnor inte delar denna attityd till samma grad.

5.9 Kunskapslucka

Det finns i nuläget en brist på svensk forskning angående attityder gentemot sexuella minoriteter. En stor del av den svenska forskning som finns om ämnet är fokuserat främst på attityder gentemot homosexuella, medan forskning gentemot bi- och transsexuella inte tas upp i lika stor grad. Även då det gäller utländsk forskning om sexuella minoriteter ligger det största fokus på homosexualitet, medan andra sexuella läggningar inte tas upp lika mycket. De få forskningsartiklar som finns angående ämnet bisexualitet visar på tydliga problem angående de förutfattade meningar om denna sexualitet som råder i samhället. Det finns personer som identifierar sig som bisexuella som anser att de inte blir accepterade av LGBTQ Community eftersom deras sexuella läggningar anses antingen vara en förvirring i deras självbild, på grund av att det inte existerar personer som kan attraheras av de båda könen eller att de identifierar sig som bisexuella för att slippa undan att bli utsatta för kränkning i lika stor grad som om de hade identifierat sig som homosexuella. Att få höra att den sexuella läggning man identifierar sig som inte existerar, i ett community som dessutom borde stötta alla sexuella läggningar, är självklart mycket destruktivt. Det går här att tydligt identifiera en kunskapslucka då det gäller andra personers bristande information om bisexualitet, vilka leder till fördomar som i sin tur orsakar stor vanda och smärta.

Även den forskning som finns om attityder gentemot transsexualitet är långt ifrån fullständig. Faktum är att det länge har varit en särskilt utsatt grupp som år efter år toppar

självstatsstatistiken bland annat på grund av de fördomar och kränkningar de i stor grad utsätts för. Det blev tydligt i även denna undersökning att respondenterna inte i lika hög grad ansåg att det var acceptabelt om en familjemedlem eller en vän identifierade sig som transsexuell, i jämförelse med om de skulle identifiera sig som homo- eller bisexuell. Av de få forskningsartiklar som finns angående attityder gentemot transsexuella refererar samtliga till en undersökning som gjordes av Slavin och Leitenberg (1983) för mer än trettio år sedan. De kom fram till att det var mer accepterat bland unga amerikaner att vara transsexuell än homosexuell på grund av att man då inte avvek i lika stor grad från de förutbestämda könsrollerna. Mycket har dock skett under de decennier som gått sedan undersökningen gjordes. Bland annat har det bara under det senaste året uppmärksammats mer om transsexualitet i samband med att idrottsstjärnan Bruce Jenner berättade för världen att hon identifierar sig som kvinna, och bytte namn till Caitlyn. Det blir allt vanligare att personer kommer ut som transsexuella, och därför krävs det mer forskning om attityder om detta ämne.

Det blev tydligt att det finns en kunskapslucka i dagens gymnasieundervisning i Sverige då många av de lärare vars elever deltog i enkätundersökningen poängterade att ämnet inte alls tas upp i skolan, och att eleverna därför har en bristande kunskap om det. Det fanns även ett flertal elever som nämnde att de önskade få mer undervisning om ämnet i skolan. I princip varenda en av de sju klasserna på de sju olika skolorna som deltog i enkäten fanns det elever som frågade vad begreppet queer står för, eftersom de aldrig hade hört talas om det förut. Detta tyder på att det finns en efterfrågan från flera olika håll om att det bör informeras mer om olika sexuella läggningar i skolundervisningen, vilket i bästa fall kan leda till ett mer accepterat samhälle.

5.10 Vårt bidrag till forskning om unga personers attityder gentemot sexuella minoriteter

Denna undersökning har främst bidragit med att skapa en överblick hur attityderna är hos unga personer gentemot sexuella minoriteter i en större stad i Sverige. Den har även bidragit med att identifiera diverse kunskapsluckor, främst bristen av undervisning i ämnet på gymnasienivå, vilket är något som både lärare och elever efterfrågar. För att Sverige ska uppnå ett så accepterande samhälle som möjligt är det viktigt att det informeras mer om människors olika sexuella läggningar, eftersom kunskap är det bästa botemedlet mot fördomar och förtryck. Undersökningen har också bidragit till att inse att det finns en skillnad mellan attityderna gentemot de olika sexuella läggningarna, vilket gör att det inte går att utgå från att

alla sexuella minoriteter har ett gemensamt förtryck att bekämpa, utan förtrycken mot dem skiljer sig åt. Även om HBTQ är ett användbart begrepp som inkluderar ett flertal förtryckta sexuella läggningar är det viktigt att man arbetar för att alla ska bli mer accepterade av samhället och få lika rättigheter.

Denna uppsats har fokuserat på att undersöka om det finns ett samband mellan en persons sociala klass, religion och genus och deras attityd gentemot sexuella minoriteter. Alla människor har fördomar, vare sig de vill det eller inte. Detta gällde även oss som utförde undersökningen då vi hade hypoteser om att det fanns personer med vissa bakgrundsvariabler som skulle ha en mer accepterande attityd än andra. Dock har undersökningen motbevisat en del av dessa hypoteser då resultatet visar på att en stor del av respondenterna visade sig vara positivt inställda till att sexuella minoriteter skulle få samma rättigheter som alla andra. Ett exempel är citatet här nedan.

”Även om min religion inte accepterar HBTQ-personer så känner jag att alla får leva som man själv vill. Det skapar inga problem för mig, jag lever som jag vill leva mitt liv och det ska alla andra också få. Alla ska respektera alla 😊.” (tjej, större stad, Sverige)

Detta visar att denna undersökning bidrar till att visa på att det aldrig går att dra alla personer med en specifik bakgrundsvariabel över en kam, utan vi är alla individer med egna åsikter även om vi tillhör en viss religion, social klass eller genus.

6. Teoretiska utgångspunkter

6.1 Inledning

I detta kapitel kommer det att tas upp de teoretiska utgångspunkter som undersökningens empiri kommer att analyseras utifrån. Genom att försöka förstå sig på de svar som respondenterna har gett genom Ambjörnssons (2006) teori om heteronormativitet och Berger och Luckmanns (1966) teori om socialisering går det att visa på samband mellan de bakgrundskategorier en person tillhör och om de har någon inverkan på deras attityder gentemot sexuella minoriteter. Det kommer även att diskuteras att det finns tidigare forskning som visar på att personer som identifierar sig med olika sexuella läggningar blir olika bemötta samt vad det här kan bero på. Sist men inte minst kommer den kunskapslucka som finns inom forskningsämnet att tas upp samt vad vår egen undersökning kan ha bidragit inom ämnet.

6.2 Heteronormativitet som teoretisk utgångspunkt

Vårt samhälle är uppbyggt utifrån normer som kan tydas vara spelregler som styr hur vi människor bör leva vårt liv för att passa in och accepteras av varandra. Ambjörnsson (2006) använder ordet heteronormativitet för att förklara att våra normer har en underliggande heterosexuell ton, vilket betyder att för att vara normal bör man identifiera sig som heterosexuell. Frågan är dock varför det har bestämts att man bör vara just heterosexuell för att anses vara normal, vilket i sin tur får till följd att alla andra sexuella läggningar anses vara avvikande eller till och med onormala. Queerteorin ifrågasätter den heterosexuella normen genom att studera hur den har uppkommit och organiserats. På så vis kan man förklara queer som ett perspektiv som kritiskt granskar det som har bestämts vara ”normalt” gällande genus och sexualitet (Ambjörnsson 2006 s.36-37).

Det antagligen vanligaste argumentet som stödjer heteronormativitet är att endast heterosexuellt par är reproduktiva, och därmed det enda riktiga (ibid. s.55). Men faktum är att det knappast endast är för att reproducera barn som heterosexuella par har sex, utan sannolikheten är större att de flesta använder olika sorters preventivmedel för att motverka att bli gravida. Med andra ord tyder detta faktum på att sex allra oftast inte alls har någon reproduktiv funktion, oavsett vilket sexuell läggning man som person har. Därmed kan man ifrågasätta varför vårt samhälle så tvunget förespråkar heterosexualitet, och varför det i vissa personer orsakar så starka känslor då någon avviker från denna norm. Condorelli (2015) förklarar det som att heterosexualiteten som norm är en institution som har kommit till som en följd av det sätt som vi människor har valt att konstruera vår värld på. Heteronormativiteten är inte skapad av naturen, eller någon annan utomliggande kraft, utan den är socialt konstruerad av oss människor.

6.3 Berger och Luckmanns teori om primär och sekundär socialisering

Det är viktigt att vara medveten om att när man föds in i denna värld så uppfattar man inte världen och dess normer som socialt konstruerade, utan som objektiva och det enda sanna. Detta beror på att vår verklighet och hur vi människor bör leva sedan länge redan är skapat, och vi kan inte som små barn själva bestämma hur vi vill bygga upp vår värld. Istället så lär vi oss att anpassa oss till det redan skapta samhället och lär oss att spela efter de spelregler, det vill säga de normer som finns. Berger och Luckmann (1966 s.153) skriver i sin bok

Kunskaps sociologi att vår verklighet kan förstås genom begreppet internalisering. När vi först föds så är vi inte en del av vårt samhälle och har ingen aning om hur det är uppbyggt eller hur man bör bete sig för att passa in. På så sätt är själva grunden för hela socialiseringen av en individ det som kallas internalisering. Med detta begrepp menar man att ett barn som föds in i samhället inte skapar sin egen verklighet utan tar över den som redan har skapats, genom att relatera till de personer som finns i ens närhet, de så kallade signifikanta andra. Genom att identifiera sig med de signifikanta andra och se hur de hanterar diverse situationer så börjar barnet att förstå hur man ska tänka och uppfatta verkligheten. Berger och Luckmann (1966 s.154) har döpt denna process till primär socialisation, och det är tack vare det som ett barn kan börja ta del av världen och bli en medlem av det samhälle som den lever i. Det är med andra ord de signifikanta andra som har som uppgift att skapa en identitet till det lilla barnet samt socialisera in det i vårt samhälle. I de allra flesta fall är det barnets föräldrar som uppfostrar det och därmed blir barnets signifikanta andra, men självklart är detta inte alltid fallet.

Alla barns föräldrar är unika och har sin egen uppfattning om vad som är rätt och fel, men samtidigt är de precis som resten av befolkningen en del av vårt samhälle, som är uppbyggt utifrån specifika normer. På så sätt socialiseras det lilla barnet av sina föräldrars objektiva verklighet, som i sin tur är olika starkt påverkad av den heteronormativitet som råder i samhället. Barnets sociala värld skapas genom dubbel selektivitet, dels skapas den av föräldrarna men även av de kategorier som föräldrarna tillhör (ibid. s.155). I den här undersökningen kommer följande bakgrundsvariabler hos respondenterna att tas hänsyn till och undersökas: klass, genus och religion. Genom att undersöka om det finns något samband mellan de specifika variablerna och unga personers attityder går det att få en uppfattning om vad det är som inverkar på att en individ får en viss attityd gällande en specifik fråga. Som exempel så påverkar föräldrarnas sociala klass om ett barn kommer att växa upp som fattig eller rik, och om det kommer se världen ur ett underklass- eller ett överklassperspektiv. Detta medför att barn som tillhör familjer från olika sociala klasser kommer att exponeras för olika åsikter om diverse frågor och uppfatta den heterosexuella normen som olika viktig att anpassa sig till.

Efter att de signifikanta andra har socialiserat in barnet i sin värld, så kommer barnet ju äldre det blir även att genomgå en sekundär socialisering. Den sekundära socialiseringen sker då barnet lämnar hemmet och tar del av det övriga samhället, till exempel då barnet börjar i skolan. Det kommer nu att bli utsatt för nya tankesätt och ta del av andra personers sätt att

uppfatta världen än de signifikanta andras. Dock är den primära socialiseringens grund stark då det är den som barnet har lärt sig är den enda riktiga, och är därmed svår att förändra. Barnet har redan format ett jag och har redan internaliserat en värld. Därför kan barnet då det utsätts för en sekundär socialisering och kommer i kontakt med andra individer bli förvirrat då det inser att det finns de personer som inte uppfattar världen på samma sätt som en själv. De tankesätt om vad som är rätt och fel som man har lärt sig av sina signifikanta andra behöver inte nödvändigtvis delas av alla andra personer, utan deras åsikt kan till och med skilja sig helt från sin egna (ibid. s.160-164). I den sekundära socialiseringen finns det inga roller som är lika betydelsefulla som de signifikanta andra i den primära socialiseringen. De personer som barnet nu kommer att stöta på, till exempel lärare och lekkamrater kommer att bli tämligen utbytbara. Det som individen lär sig på denna nivå kommer inte att få samma prägel som det lärde sig vid den primära socialiseringen, utan nu kan barnet ifrågasätta den information den tar del av. Däremot är det sällan så att en individ ifrågasätter det sätt att se på världen som den lärde sig som liten, vilket för med sig att den sekundära socialiseringen aldrig kan påverka barnets världsbild lika mycket som den primära gjorde. På så sätt går det att förstå att det som en individs signifikanta andra lär ut är allra oftast det som man till stor del kommer att hålla fast vid resten av uppväxten, om inte rent av resten av livet. Därmed är det av största intresse att i denna undersökning få reda på i vilken kontext respondenterna hade sin primära socialisering, det vill säga hur deras föräldrar byggde upp deras första världsbild utifrån sin religion, genus och den sociala klass som de tillhörde.

7. Metod

7.1 Inledning

I detta avsnitt kommer vi presentera hur vi har gått tillväga med vår undersökning och vilken metod som vi använder oss av. Här presenterar vi även hur vi har konstruerat enkäten och en analys av bortfallet av respondenter. Vi kommer även ta upp hur vi har gjort vårt urval och vilka etiska överväganden som vi har behövt göra.

7.2 Val av metod

Uppsatsen kommer att baseras på empiri som har samlats in genom en kvantitativ enkätundersökning. Anledningen till att den här metoden valdes är på grund av att syftet med undersökningen är att undersöka vad unga personer i en större stad har för attityd gentemot sexuella minoriteter. För att få svar på den frågan krävs det att ett stort antal respondenter deltar för att svaren ska bli så representativa som möjligt. Utgångspunkten i undersökningen är att det finns en gemensam objektiv verklighet som har skapats utifrån samhällets normer.

Fördelarna med att använda sig av en kvantitativ metod är att man får möjlighet att samla in svar från ett stort antal personer. Däremot kan inte respondenterna ge särskilt utvecklade eller långa svar, samt att man inte kan ställa följdfrågor om det är något i svaret man vill veta mer om. Det som dock är positivt med att man inte själv ställer frågorna till respondenterna är att det inte finns någon risk att man ställer samma fråga på olika sätt till olika personer och på så sätt påverkar hur de väljer att svara (Harboe 2013 s.42-43).

Surveyundersökning kallas det också när man gör en undersökning med hjälp av enkäter (May 2011 s.120). Surveyundersökningar mäter fakta, beteende eller attityder just genom att ställa frågor och då har man olika hypoteser som grund. Hypoteserna omformuleras till frågor som respondenterna kan förstå och svaren måste sen kunna kategoriseras och kvantifieras (ibid s. 120). Surveyundersökning ska också komma fram till resultat som ska kunna upprepas när man gör en ny undersökning med samma metoder. Den ska vara så kallad reproducerbar (ibid s.121).

7.3 Reliabilitet och validitet

En surveyundersökning ska sträva efter att vara reliabel och valid. Reliabilitet uppnås bäst genom hur enkäten konstrueras och att frågorna provas ut. Reliabiliteten bekräftas också genom att man kan få samma resultat med samma undersökning fast vid en annan tidpunkt. Då vi besökte skolorna och genomförde vår enkätundersökning var det viktigt att de flesta eleverna var närvarande, för att inte riskera att få ett styrt urval. Vi valde därför att besöka skolorna en vanlig skoldag och bad lärarna att inte berätta om vårt besök i förväg, för att minska risken för att någon elev skulle frånvara som följd av detta. Vår undersökning var frivillig, så det fanns en risk att vissa elever inte skulle vilja delta. Däremot bad vi alla

respondenter att vara anonyma, så att svaren inte skulle kunna spåras tillbaka till en viss elev. I vår undersökning har vi valt att närvara på samtliga skolor och själva delat ut enkäterna. På så sätt har det funnits en möjlighet för respondenterna att fråga oss om det var något som var oklart, vilket har medfört att undersökningens reliabilitet har höjts.

Validitet uppnås genom att undersökningen mäter det den ska mäta och att mätningen kommer att användas som det är tänkt (May 2011 s. 121). Syftet med surveyundersökningar är också att det ska kunna göras generaliseringar av en population. Den ska alltså vara representativ (ibid s.121). Anledningen till varför det är viktigt att urvalet är representativt är för att undersökningens empiri måste reflekterar sanningen. Stratifierat slumpmässigt urval är den urvalsmetod som vi har valt eftersom den bäst kan garantera både hög validitet och hög reliabilitet gällande vår undersökning (ibid s.185).

Reliabilitet är ett mått på hur tillförlitlig undersökningen är, det vill säga om enkäternas resultat kommer att bli detsamma om undersökningen skulle genomföras på nytt (ibid s.50). Ett sätt att göra det här är att kontrollera att undersökningens empiri har hög validitet samt hög reliabilitet. Validitet mäter om det finns ett kausalt samband mellan två variabler, till exempel om klass, religion eller genus påverkar hur respondenterna kommer att ge för svar angående sexuella minoriteter (ibid s.49).

7.4 Hypotes

Den kvantitativa metoden valdes även på grund av att det redan fanns en hypotes om att ungas personers attityder gentemot sexuella minoriteter kommer att vara beroende av bakgrundsvariabler så som genus, religion och social klass, närmare bestämt föräldrarnas utbildningsnivå. På så sätt är forskningsfrågan deduktiv, eftersom undersökningens resultat antingen kommer att bekräfta eller falsifiera hypoteserna (May 2011 s.26-30). Grundat på tidigare forskning var följande hypoteser aktuella för undersökningen:

- Om respondenten identifierar sig som kvinna eller ett tredje kön kommer respondentens svar att ha en positivare attityd än om den identifierar sig som man. Detta på grund av heteronormativiteten vilket för med sig en större press på män att uppfylla den typiska mansrollen.

- Desto viktigare religion är för respondenten, desto negativare attityd kommer respondentens svar att visa på. Utgångspunkten här är att det är många religioner som inte accepterar något annat än en heterosexuell livsstil.
- Desto högre utbildnings nivå föräldrarna till den unga respondentens har, desto positivare attityd kommer respondentens svar att visa på. Detta på grund av att ju högre utbildning föräldrarna har desto bättre avlönade arbeten har de och då har respondenterna en annan social klass.

7.5 Urval

Genom att använda sig av ett frågeformulär som ett stort antal respondenter har möjlighet att fylla i går det att undersöka hur attityderna gentemot sexuella minoriteter ser ut inom den utvalda gruppen. Det är viktigt att urvalet är så likt den övriga populationen som möjligt för att det ska bedömas vara representativt. Dock går det inte att göra en undersökning på alla unga personers attityder i en större stad, så därför har det gjorts ett urval. Om det bedöms att den utvalda gruppen som svarar på enkäterna är representativ, kallas det för ett sannolikhetsurval och då går resultatet att generaliseras på den övriga populationen av ungdomar i staden. Det vill säga att respondenternas svar även kommer att representera de ungdomars åsikter som inte har möjlighet att delta i undersökningen (May 2011 s.122-123).

Det finns två typer av urval att välja emellan vid en undersökning, sannolikhetsurval eller icke-sannolikhetsurval. Den urvalsmetod som användes till undersökningen var ett stratifierat slumpmässigt urval, vilket tillhör kategorin sannolikhetsurval då det endast är urval ur den kategorin som är användbar då statistiska generaliseringar genomförs på en population (ibid s.123). Ett grundläggande krav på respondenterna som skulle delta i undersökningen var att de alla tillhörde samma åldersgrupp samt att de gick tredjeåret på ett gymnasium med ett samhällsinriktat program i samma stad (Bryman 2011 s.185). Därför kontaktades 18 gymnasieskolor i den staden där undersökningen skulle genomföras. Av alla rektorerna på de olika gymnasieskolor som kontaktades var det ungefär en tredjedel, närmare bestämt sju stycken, som svarade att det gick bra att göra en surveyundersökning på deras skola. För att minska risken att utomstående faktorer skulle göra att eleverna på de olika skolorna skiljde sig åt för mycket från varandra så valdes en samhällsklass ut från var och en av de

gymnasie-skolorna. Med tanke på att enkäten behandlade frågor gällande olika sexuella minoriteter, bestämdes det av etiska skäl att alla deltagare i undersökningen måste ha fyllt 18 år.

7.6 Enkätens konstruktion

När man gör en surveyundersökning använder man sig av enkäter. För att få fram bästa resultat som möjligt är det viktigt att man utformar frågorna så enkla och tydliga som möjligt. Det är också viktigt att det framgår tydligt hur respondenterna ska fylla i enkäten (May 2011 s.132). När vi skulle skapa vår enkät så tittade vi lite på undersökningar som Statistiska centralbyrån gjort (www.scb.se). När vi hade skapat vår enkät så lät vi några personer läsa igenom den för att få fram om det var något som var otydligt.

För att sedan få svar på våra frågeställningar kommer enkäten att innehålla frågor gällande respondenternas bakgrundsvariabler. Genom att utföra en surveyundersökning med hjälp av enkäter kommer det resultat som samlas in att visa på om det finns ett samband mellan ungdomarnas attityder och deras olika bakgrundsvariabler. De frågor som ställs i enkäten som direkt har som uppgift att få reda på respondenternas bakgrunder är:

- Vilket kön den deltagande identifierar sig som (kvinna, man eller annat).
- Vilket land den deltagandes mamma och pappa kommer ifrån.
- Hur viktigt den deltagande anser att religion är för hen, samt vilken religion hen i så fall tillhör.
- Vilken utbildningsnivå den deltagandes mamma och pappa har (grundskola, gymnasium, universitet/högskola) som är en indikation på vilken social klass hen tillhör.

7.7 Bortfallsanalys

Urvalet bestod av sju tredjeårs samhällsklasser från sju olika gymnasieskolor i en större stad. Eftersom vi som genomförde undersökningen personligen befann oss på plats i varje klassrum kunde vi av lärarna få reda på hur många elever som fanns registrerade i varje klass och hur stort antal som var frånvarande. De sju klasserna bestod totalt av 180 elever (n=180) varav sammanlagt 118 svarade på enkäten. 55 elever var på grund av okända anledningar

frånvarande från klassen den dagen vi befann oss hos dem. Enligt lärarna kan detta delvis bero på att undersökningen utfördes under hösten då influensaperioden hade startat.

Av de elever som var närvarande så var 7 personer under 18 år, vilket på grund av etiska skäl förde med sig att de inte fick svara på enkäten. Dessutom fanns det också två elever som var närvarande som valde att inte svara på enkäten, vilket var något som var helt frivilligt med tanke på samtyckeskravet (Kalman & Lövgren 2012 s.13).

Av de 180 elever som utgjorde vårt urval var det 62 stycken som av olika anledningar inte deltog i undersökningen. Vårt bortfall ligger på 34 procent vilket dessvärre inte var förvånande eftersom det är vanligt att enkätundersökningar riskerar ett stort bortfall (Bryman 2011 s.192-193). Den största delen av bortfallen utgjordes av frånvarande elever. De specifika anledningarna till att de inte var i skolan de dagarna vi utförde undersökningen angavs aldrig, men det går att spekulera om faktorer som kan ha bidragit. Av de sju gymnasieskolorna som utgjorde urvalet besöktes samtliga klasser under november månad, vilket är en tid på året då sjukdomsriskerna är högre än vanligt. En annan faktor kan ha varit att tre av de sju klasser besöktes på en fredagseftermiddag, vilket kan ha varit en indikation på de frånvarande elevernas ambitionsnivå, då elever som har högre ambitioner med stor sannolikhet har högre närvaro i skolan. Det här är en faktor som kan ha påverkat resultatet åt ett visst håll då det går att diskutera om elever med högre närvaro kan ha skilda åsikter jämfört med dem elever med lägre närvaro.

7.8 Etiska överväganden

När forskning ska utföras krävs olika etiska överväganden. Det ska noga övervägas vilken metod som undersökningen ska grundas på för att inte kränka deltagarnas självbestämmande och integritet (Kalman & Lövgren 2012 s.9). Det får aldrig användas en forskningsmetod som kan föra med sig att deltagarna skadas vilket framgår i Lag 2003:46. Om det finns en risk att deltagarna kan fara illa så klassas det som oetiskt och forskningen får inte genomföras (ibid s.10). Undersökningen måste uppfylla de etiska krav som finns, så som *informationskravet*, *samtyckeskravet*, *konfidentialitetskravet* och *nyttjandekravet*.

Informationskravet innebär att deltagarna informeras om syftet som finns för undersökningen och varför man behöver genomföra den. Det är viktigt att det redogörs för hur materialet kommer att analyseras så att deltagarnas anonymitet behålls. Det ska också informeras om hur

empirin behandlas så att inga obehöriga kan få tillgång till den samt var resultatet av undersökningen kommer att redovisas (ibid s.13). *Samtyckeskravet* inskaffas då deltagarna får information om att det är frivilligt att delta och att de har rätt att avbryta undersökningen när de vill. För att vi skulle uppfylla informationskravet och samtyckeskravet informerade vi eleverna innan enkäten vilka vi var och att vi kom från Socialhögskolan, Lunds Universitet, Campus Helsingborg. Vi informerade också om att vi höll på att skriva vår kandidatuppsats och att de var tvungna att vara 18 år för att delta i undersökningen. Vi redogjorde tydligt att deltagandet var frivilligt och att de fick avbryta när de ville. Det informerades dessutom om att alla deltagarna skulle vara anonyma, det vill säga att ingen skulle skriva sitt namn, och att frågorna var ställda på ett sätt som gjorde att det inte gick att lista ut vilken enkät som tillhörde vilken respondent. För att vi skulle vara riktigt säkra på att eleverna tog del av informationen hade vi även gjort ett informationsbrev (bilaga 1) som vi delade ut tillsammans med enkäterna där de fick samma information skriftligt. Vi bad också eleverna att läsa igenom brevet innan de fyllde i enkäten så att det inte skulle bli några missförstånd.

I vår information, muntlig och skriftlig, informerade vi också om *konfidentialitetskravet* (Kalman & Lövgren 2012 s.14). Det innebär att man är noggrann med hur den insamlade empirin behandlas. Hur och var materialet försvaras så att ingen obehörig kan få tag på det och att man är noggrann med hur man presenterar det. För att uppnå konfidentialitetskravet informerade vi eleverna om att det är bara vi författare som har tillgång till deras svar och att det är ingen annan som får ta del av dem. Vi erbjöd också alla klasser att ta del av vår uppsats när den är färdigställd så att de kan ta del av resultatet och se hur vi presenterar det. Detta mottogs väldigt positivt av både lärare och elever.

Vi var också noga med att tala om för eleverna att deras enkätsvar inte kommer användas till någon annan undersökning än den som vi gjorde. Detta är det så kallade *nyttjandekravet* och det innebär att det man samlat in enbart får användas till den undersökning som man har informerat respondenterna om att man kommer att genomföra (ibid s.14). Deltagarna fick sedan veta att alla enkäter skulle förvaras på ett privat ställe och att de endast skulle användas i vår undersökning och sedan skulle förstöras.

7.9 Bearbetning av data och analysmetod

Undersökningens empiri har bearbetats både genom flera univariata och bivariata analyser. Med univariat analys analyseras en variabel i taget, exempelvis procentantalet av andelen

personer som har en viss religionstillhörighet. Resultaten av alla tre bakgrundsvariabler som hypoteserna byggde på, det vill säga religionstillhörighet, genus och social klass analyserades univariat och redovisas i var sin frekvenstabell (Bryman 2011 s.322).

Med en bivariat analys analyseras två variabler och visar hur de är relaterade till varandra. I den specifika undersökningen fanns det både oberoende variabler, det vill säga de olika bakgrundsvariablerna (religionstillhörighet, genus och social klass) och beroende variabler, närmare bestämt de attityder som respondenterna visade upp i svaret på specifika frågor. De frågor som berörde respondenternas attityder var nummer 8, 9, 10, 12 och 13 (se bilaga 2) som bland annat tog upp om de ansåg att det var okej om sexuella minoriteter skulle få gifta sig eller få skaffa barn. Svaren har analyserats bivariat och representeras i korrelationstabeller där den oberoende variabeln visas på y-axeln och den beroende variabeln visas på x-axeln. På så sätt går det tydligt att avläsa hur de oberoende och beroende variablerna påverkar varandra (ibid. s.326).

För att bedöma om resultatet från de bivariata analyserna var säkert och att det verkligen finns ett samband mellan den oberoende och beroende variabeln så användes tekniken chi-två (x upphöjt till två). Varje korrelationstabells chi-två resultat har räknats ut automatiskt av SPSS, det program som används till bearbetningen av undersökningens data. Chi-två värdet visar på skillnaden mellan det faktiska och det förväntade värdet. Denna skillnad kallas för den statistiska signifikansnivån och desto mindre värdena skiljer sig åt desto pålitligare är resultatet (Bryman 2011 s.335).

Det resultat som undersökningen visade på analyserades med hjälp av Berger och Luckmanns (1966) teori om primär och sekundär socialisering samt även den feministiska teorin om heteronormativitet som beskrivs av Ambjörnsson (2006).

Arbetet med undersökningen har gjorts av två författare. Till att börja med delade vi upp arbetet så att en av författarna tog kontakt med de aktuella gymnasieskolorna i den utvalda staden. Det krävdes en hel del mailkontakt innan det blev klart vilka skolor som ville delta. Under tiden ägnade den andra författaren sig åt att leta och skriva om tidigare forskning.

Båda författarna besökte skolorna och det gjordes under en två veckors period. När alla resultat hade samlats in delade författarna upp de olika områdena som det skulle skrivas om. I slutändan när alla resultat var redovisade skrevs analys och slutdiskussion tillsammans.

8. Analys

8.1 Inledning

I det här avsnittet kommer undersökningens empiri att presenteras. Den största fokusen kommer att ligga på de samband som har gått att urskilja mellan respondenternas bakgrundsvariabler och deras attityd gentemot sexuella minoriteter. I enkäten ställdes först frågor gällande respondenternas bakgrund (se bilaga 2 fråga 1, 2, 3, 4), närmare bestämt deras genus, religionstillhörighet och föräldrars utbildningsnivå. Sedan ställdes frågor gällande respondenternas attityder i diverse frågor om sexuella minoriteter (se bilaga 2 fråga 8, 9, 12, 13). Resultaten kommer att presenteras i frekvenstabeller och i vissa fall även som stapeldiagram. Då mer än en bakgrundsvariabel samspelade och visade på en tendens till en viss attityd, kommer de här att särskilt lyftas fram.

Av de 180 eleverna som de sju gymnasieklasserna bestod av var det 118 som svarade på enkäten (n= 118) varav 78 identifierade sig som tjejer, 38 som killar och 2 som annan könstillhörighet. Andelen kvinnor blir därmed 66 %, andelen män 32 % och de med annan könstillhörighet 2 %. I de sju klasser som vi besökte såg fördelningen ut på detta sätt så att detta resultat skulle vara representativt för de övriga samhällsklasser i den aktuella staden är mycket troligt.

8.2 Hur ser attityderna ut hos unga personer mot sexuella minoriteter?

För att kunna använda respondenternas svar rättvist bestämde vi oss för att undersöka hur de själva såg på sin kunskap om sexuella minoriteter och ställde därför frågor om detta (bilaga 2). De flesta av respondenterna bedömde att de hade god kunskap om framförallt homo- och bisexualitet. Kunskapen om transsexualitet var något sämre, medan kunskapen om queer var låg. På grund av detta var det svårt att mäta respondenternas attityder angående queer-personer. Det fanns knappt någon skillnad mellan respondenternas attityder om man jämför deras svar om homosexualitet och bisexualitet, vilket kan vara en indikation på att ju mer en person avviker från den heterosexuella normen, desto negativare attityd får den från sin omgivning. I och med att respondenternas svar på frågor angående homosexualitet och bisexualitet var väldigt lika har vi valt att redovisa endast resultaten om homosexualitet. När det gäller transsexuell och queer har vi valt att redovisa resultaten om transsexualitet eftersom

kunskapen om queer var ganska låg. Alla frågor som ligger till grund för resultaten finns i bilaga 2.

8.3 Samband mellan respondenternas genus och attityd mot sexuella minoriteter

Vår första hypotes är att de respondenter som identifierar sig som kvinna kommer ge en positivare attityd än de respondenter som identifierar sig som man, vilket beror på att män påverkas mer av heteronormativitet. För att kunna få fram resultat med genus som utgångspunkt fick respondenterna svara på om de räknade sig till tjej, kille eller annan könstillhörighet.

8.3.1 Genus och attityd om homosexuella och transsexuella i familj/släkt

Tabellen nedan visar hur respondenterna svarade på frågan om det vore ok med homosexuella eller transsexuella i familjen eller släkten.

Figur 1. Om någon i din familj eller släkt berättar för dig att hen är homosexuell/transsexuell skulle det vara ok för dig? (n=118)

Genus	Homosexuell			Transsexuell		
	Vet inte	Ja	Nej	Vet inte	Ja	Nej
Tjej	14 %	76 %	10 %	13 %	74 %	13 %
Kille	11 %	63 %	26 %	13 %	50 %	37 %
Annat	0 %	100 %	0 %	0 %	100 %	0 %
Total	13 %	72 %	15 %	13 %	67 %	20 %

P-värde= 0,205

P-värde=0,033

På frågan om respondenterna hade tyckt att det var okej om någon i deras familj eller släkt identifierade sig som homosexuell var det 76 % av flickorna och 63 % av pojkarna som svarade Ja. På motsvarande fråga angående transsexuell var det 74 % av tjejerna som svarade ja och 50 % av killarna. Det är skillnad på resultatet och det visar att flickor har en positivare attityd än pojkar. Att svaren visar på större tolerans från tjejerna är att tjejerna hade en lite bättre kunskap om transsexuella än vad killarna hade. Sett utifrån Berger och Luckmanns (1996) teori om socialisering kan killarna känna ett större hot från transsexualiteten mot deras manlighet på grund av att män bland annat klär sig i kvinnokläder. P-värdet för

homosexualiteten låg på 20,5 % och är därmed inte signifikant. Däremot låg p-värdet låg för transsexualiteten på 3,3 % och resultatet var signifikant.

8.3.2 Genus och attityd om homosexuell och transsexuell vänskap

I följande tabell redovisas respondenternas svar på frågan om de skulle kunna vara vän med någon som identifierar sig som homosexuell eller transsexuell.

Figur 2. Skulle du kunna vara vän med någon som är homosexuell eller transsexuell? (n=118)

Genus	Homosexuell			Transsexuell		
	Vet inte	Ja	Nej	Vet inte	Ja	Nej
Tjej	5 %	89 %	6 %	8 %	84 %	8 %
Kille	11 %	76 %	13 %	16 %	60 %	24 %
Annat	0 %	100 %	0 %	0 %	100 %	0 %
Total	7 %	85 %	8 %	10 %	77 %	13 %

P-värde=0,512

P-värde=0,054

Av de tjejer som hade kunnat tänka sig vara vän med någon som identifierar sig som homosexuell var det 89 % som svarade Ja och av killarna var det 76 %. På svarsalternativet Nej svarade 13 % av killarna och 6 % av tjejerna. På motsvarande fråga fast med inriktning transsexualitet var det 84 % av tjejerna och 60 % av killarna som svarade Ja. Av tjejerna var det 8 % av tjejerna och 24 % av killarna som svarade Nej. Även på denna fråga finns det skillnad mellan hur tjejer och killar har svarat. Resultatet visar dock på att den största skillnaden är på frågan angående transsexualitet och där är det hela 24 % som skiljer tjejer och killar åt. Genom resultaten går det att utläsa att fler flickor än pojkar hade kunnat vara kompis med en homosexuell eller transsexuell person. Resultatet visar även på att svaren mellan de båda könen var mer jämlika jämfört med föregående fråga. P-värdet låg på 51,2 % för frågan om homosexualitet och 5,4 % för transsexualitet och var därmed inte signifikanta.

8.3.3 Genus och attityd om homosexuella och transsexuella äktenskap

För att undersöka hur attityden bland respondenterna var mot att homosexuella och transsexuella ska få gifta sig så ställdes det frågor om detta.

Resultatet visar att majoriteten av tjejerna (86 %) och även majoriteten av killarna (74 %) som svarade att det var okej. Detta resultat visar på att attityderna bland unga gentemot äktenskap

mellan homosexuella och transsexuella är mycket positiva. Respondenterna visar här med att den heteronormativiteten som existerar i samhället har förändrats. Enligt heteronormativiteten är det heterosexuella som är det rätta, Ambjörnsson (2006), men våra respondenters svar visar att deras attityder är positiva till att bryta denna norm. Resultaten visar båda på ett p-värde 54,5 % och då är det inte signifikant. Resultaten kan då mer vara en slump än ett representativt svar. Tabeller finns i bilaga 3, (figur 17-18).

8.3.4 Genus och attityd om homosexuella och transsexuellas rätt till barn

Att homosexuella och transsexuella skulle få lov att skaffa barn strider, precis som föregående fråga, mot heteronormativiteten. För att undersöka respondenternas attityder gentemot detta så ställdes det frågor om ämnet.

Resultatet på frågan om rätten att skaffa barn för homosexuella svarade 89 % av tjejerna Ja. På motsvarande fråga fast om transsexuella svarade 87 % av tjejerna Ja. Här är det ingen större skillnad. Likaså är det på killarnas svar där 76 % svarar Ja för homosexuella och 71 % för transsexuella. Däremot är det en skillnad mellan tjejernas svar och killarnas. Tjejerna visar en tendens till positivare attityder.

P-värdet för resultatet för homosexuellas rätt till barn var 47,2 % och för transsexuella 23,2 % vilket visar att resultaten inte är signifikanta. Tabeller finns i bilaga 3, (figur 19-20).

8.3.5 Slutsats om genus påverkan på attityder om sexuella minoriteter

Resultatet av frågorna som har presenterats ovan visar att flickor i samtliga frågor gällande sexuella minoriteter har svarat mer positivt än pojkar. Undersökningen kunde därmed bekräfta vår hypotes att de respondenter som identifierar sig som kvinnor ger ett positivare svar än de som identifierar sig som män. De respondenter som identifierade sig som ett annat genus än flicka eller pojke har visat på mycket positiva resultat, men eftersom denna könstillhörighet endast utgjordes av två respondenter är inte resultatet representativt och kommer därmed inte att diskuteras djupare. Anledningen till att fler flickor än pojkar svarar positivt kommer att analyseras med hjälp av Berger och Luckmanns (1966) teori om primär och sekundär socialisering. Utifrån den socialisering en person först får i hemmet, och sedan i den övriga

världen, påverkar hur personen ställer sig till att uppfylla den könsroll som det förväntas av den.

Begreppet *heteronormativitet* står för de förväntningar som samhället har på en person beroende på om personen är man eller kvinna. Tidigare forskning har visat att män har ett större krav på sig än kvinnor att uppfylla den könsroll som förväntas av dem (Norton & Herek 2013 s.740). På så sätt har pojkar en högre risk att utsättas för budskapet att de bör uppföra sig på ett sätt som bör vara manligt både under deras *primära* och *sekundära socialisering*. Den *primära socialisering* är det som familjen, främst föräldrarna, lär ut till barnet. Om de förmedlar att en pojke bör bete sig på ett sätt som passar in på den manliga könsrollen kommer det budskapet att inpräntas i barnet redan i mycket tidig ålder. Det budskap barnet sedan utsätts för i skolan och av det övriga samhället är det som kallas för *sekundär socialisering*, det vill säga alla de budskap som förmedlas till barnet utanför familjen. Beroende på hur stort inflytande *heteronormativitet* har i omgivningen kommer barnet att lära sig hur pass viktigt det är att den uppför sig på det sätt som den bör utifrån det kön som den tillhör. Eftersom pojkar ofta redan i tidig ålder utsätts för en hög press att passa in i sin könsroll, till skillnad från flickor, så lär de sig också tidigare att dissociera sig med allt som hotar denna. Detta leder i sin tur till att det blir svårt för pojkar som har blivit matade med ett budskap under hela sin uppväxt, antingen av familjen eller samhället, eller av båda, att acceptera andra pojkar som bryter mot *heteronormativiteten*. Om en person har en annan sexuell läggning än heterosexuell bryter den alltid mot *heteronormativiteten*, vilket innebär att den bryter mot det beteende som förväntas av samhället. Om en person av det manliga könet inte uppför sig på ett sätt som anses vara manligt hotas den djupt inpräntade manliga könsrollen (Ambjörnsson 2006). Pojkar som har en annan sexuell läggning än heterosexuell bryter mot den manliga normen då de inte attraheras av det kvinnliga könet vilket heteronormativiteten förespråkar. Det blir därmed svårt för de pojkar som har växt upp med ett starkt budskap om att vara manlig att acceptera de män som bryter mot normen.

Det går att dra en slutsats om att det är respondentens genus som är den bakgrundsfaktor som påverkar unga personers attityder gentemot sexuella minoriteter i högst grad. Och genom Berger och Luckmanns (1966) teori om socialisering om primär och sekundär socialisation kan man tolka det som att den faktor som har mest påverkan på en persons liv är den könstillhörighet som personen lär sig att identifieras sig som.

Det fanns de korstabeller vars p-värden var högre än 5 % vilket visade på att resultatet inte kunde ses som signifikant utan resultaten kan istället bero på slumpen. Det här är något som är vanligt förekommande i samhällsvetenskaplig forskning då det är svårt att mäta en persons egentliga kunskap eller attityd exakt.

8.4 Samband mellan respondenternas religionstillhörighet och attityd mot sexuella minoriteter

Vår andra hypotes är, ju viktigare religion är för respondenten, desto negativare attityd kommer respondentens svar att visa på. Denna hypotes vilar på bland annat Berger och Luckmanns (1996) teori om primär och sekundär socialisering. Teorin menar på att när ett barn föds så är det som ett tomt ark och det är föräldrarna som i första hand socialiserar in barnet i deras verklighet med deras normer, åsikter och tro. Därför sitter en tro djupt grundat i barnet när det växer upp och i vissa religionstillhörigheter är heterosexualiteten det ända rätta.

För att kunna styrka eller förkasta hypotesen ställdes en fråga angående hur viktig religion är för respondenterna och vi bad dem även att ange vilken religionstillhörighet de hade om de hade någon. Med den frågan som grund har resultaten för de följande attityd frågor tagits fram och de redovisas i följande avsnitt.

8.4.1 Religion och attityd om homosexuella och transsexuella i familj/släkt

Tabellen nedan visar hur respondenter från de olika religionstillhörigheterna svarat angående om någon i familjen eller släkten skulle vara homosexuell eller transsexuell och om det skulle vara ok för dem.

Figur. 3 Om någon i din familj eller släkt skulle berätta för dig att hen är homosexuell eller transsexuell skulle det vara ok för dig? (n=118)

	Homosexuell			Transsexuell		
Religion	Vet inte	Ja	Nej	Vet inte	Ja	Nej
Ingen	3 %	90 %	7 %	1 %	89 %	10 %
Islam	39 %	19 %	42 %	35 %	15 %	50 %
Kristendom	13 %	81 %	6 %	19 %	69 %	12 %
Övriga	14 %	72 %	14 %	28 %	44 %	28 %
Total	13 %	72 %	15 %	13 %	67 %	20 %

P-värde= 0,000

P-värde=0,000

Av de olika religionstillhörigheterna så var alla utom Islam övervägande positiva till att det var ok om någon i familjen eller släkten skulle vara homosexuell. Av Islam är det 42 % som svarat Nej till homosexuella och 50 % till transsexuella. Av religionstillhörighet Kristendom var det 81 % som svarade Ja till homosexualitet, övriga var det 72 %. Motsvarande siffror för transsexualitet är 69 % och 44 %. De finns de religionstillhörigheter som inte förespråkar något annat än heterosexualitet. Att det finns en viss positivare tolerans till homosexualitet än transsexualitet kan vara att transsexualitet ses som mer avvikande än homosexualiteten. P-värdet är 0 % för båda resultaten så det visar att resultatet är signifikant. Resultatet inom religionstillhörighet Islam diskuteras i ett kommande avsnitt.

8.4.2 Religion och attityder om homosexuella och transsexuell vänskap

För att se om det fanns någon skillnad på hur respondenterna ser på sin familj/släkt och vänner ställdes frågan om de skulle kunna vara vän med någon som är homosexuell eller transsexuell.

På denna fråga är det nästintill ingen skillnad på attityden gentemot vänner som identifierar sig som homosexuell eller transsexuell. För att ge en viss fingervisning av resultatet redovisas bara svaren för homosexualiteten.

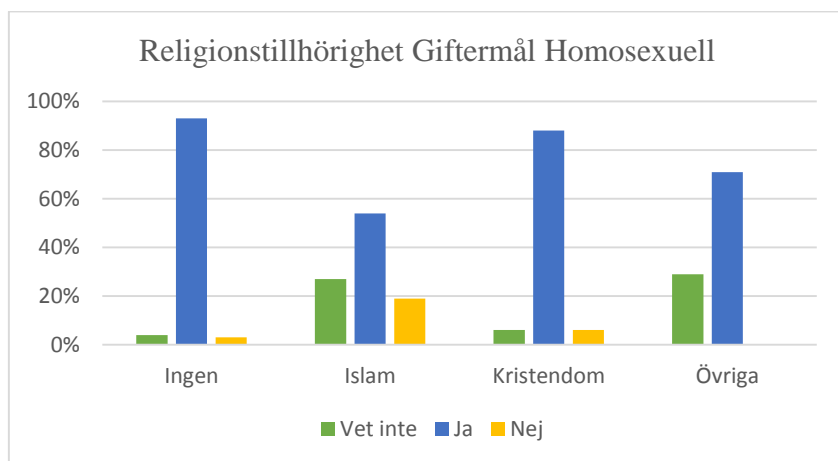
Av de respondenter som har angett att de inte tillhör någon religion har 94 % svarade Ja och 4 % svarade Nej. Bland de respondenter som tillhör Islam har 54 % Ja och nej har 23 % svarat. De som tillhör Kristendomen är det 94 % som svarat Ja och 6 % Nej. De övriga religionstillhörigheterna har svarat 86 % Ja och 14 % Nej. Här är alla

religionstillhörigheternas attityder positiva. P-värdet är 0,1 % respektive 0,2 % så resultatet visar på att det är signifikant. Att svaren är mer positiva till att ha en vän som inte identifierar sig som heterosexuell än det är som familj eller släkt kan bero på den socialisering som de unga har vuxit upp i. Den primära socialiseringen sitter rotad att man ska vara heterosexuell och inget annat och familj och släkt är närmare än vad en vän är. De unga har lärt sig genom sin sekundära socialisering att acceptera olikheter och därför accepteras sexuella minoriteter hos vänner. Diagram finns i bilaga 3, (figur 21-22).

8.4.3 Religion och attityder om homosexuella och transsexuella äktenskap

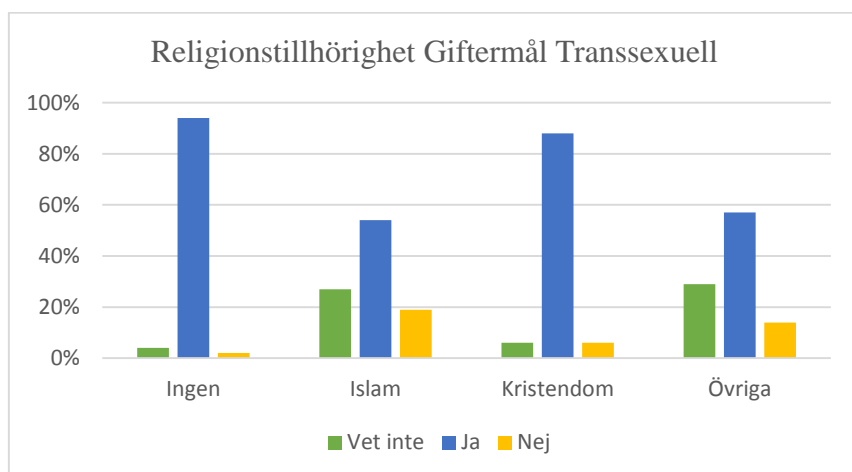
Diagrammet nedan visar hur respondenterna har svarat om de tycker att homosexuella ska få ingå äktenskap.

Figur 4. Anser du att homosexuella ska få gifta sig? (n= 118)

P-värde= 0,002

Figur 5. Anser du att transsexuella ska få gifta sig? (n= 118)

P-värde= 0,000

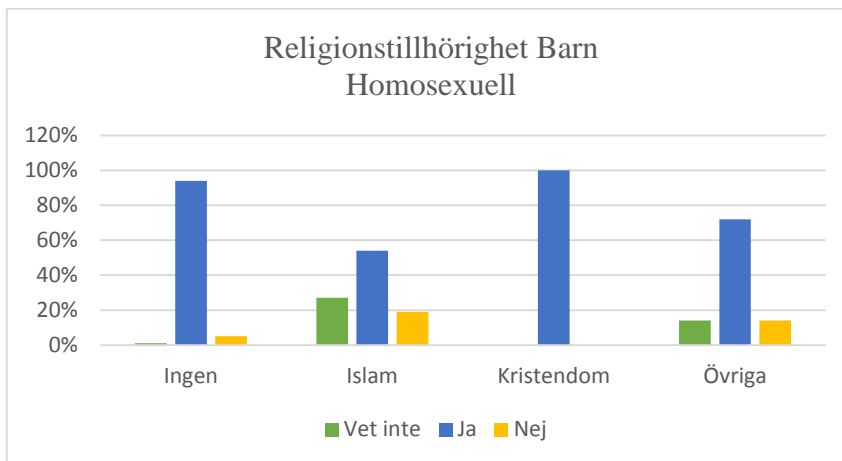
I de två diagrammen syn det att det inte är någon större skillnad på attityderna om homosexuella eller transsexuella ska få ingår äktenskap. Den största skillnaden finns hos de som tillhör de övriga religionerna. Där är det 71 % som svarat Ja om homosexuella och 57 % om transsexuella. Däremot är det ingen som tillhör de övriga religionerna som svarat Nej till homosexuellas rätt att ingå äktenskap men det är 14 % som svarat Nej till transsexuellas rätt.

Resultatet visar ett p-värde är 0,2 % på frågan om homosexuella och för transsexuella är p-värdet 0,0 % vilket visa att resultatet är signifikant.

8.4.4 Religion och attityder om homosexuellas och transsexuellas rätt till barn

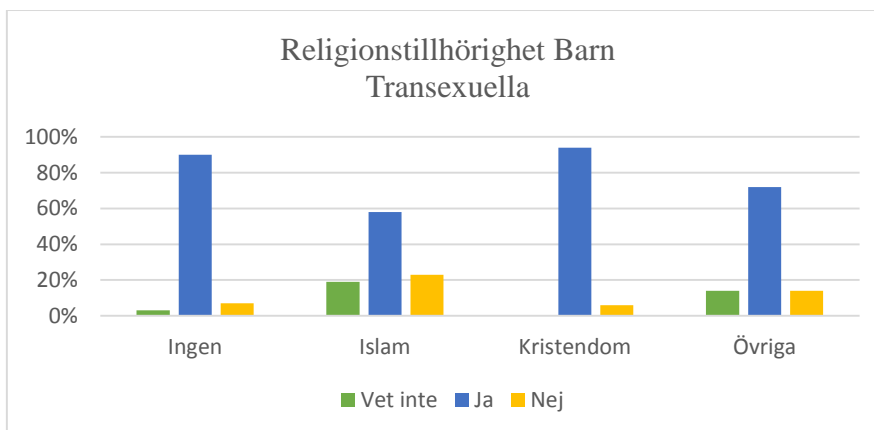
Följande diagram visar resultatet på frågan om homosexuella ska få skaffa barn.

Figur 6. Anser du att par som är homosexuella ska få skaffa barn? (n= 118)

P-värde= 0,00

Figur 7. Anser du att par som är transsexuella ska få skaffa barn? (n= 118)

P-värde=0,014

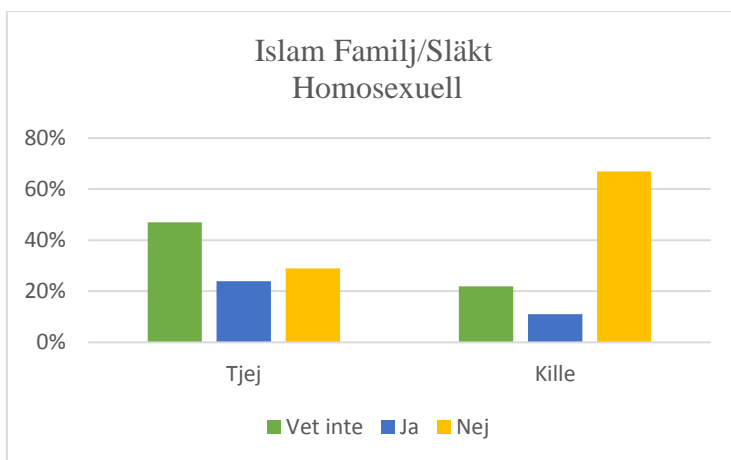
Av respondenterna som inte tillhör någon religion har 94 % svarat Ja för de homosexuellas rätt till att skaffa barn. Av de som tillhör Islam har 58 % svarat Ja och Kristendomen är det 100 % Ja. Resultatet för att transsexuella ska få skaffa barn skiljer sig åt. Religionstillhörighet Islam har 58 % svarat Ja och Kristendomen är de 90 % som svarat Ja. De övriga religionstillhörigheterna är det 74 % som svarat Ja på båda frågorna. P-värdet är 0 % för homosexuellas rätt och 1,4 % för transsexuella så det innebär att resultatet visar på att det är signifikant. Resultatet visar att det är de övriga religionstillhörigheterna och Kristendomen som skiljer sig mest åt. Man kan tyda detta svar på samma sätt som tidigare resultat. I vissa religioner är det heteronormativiteten som styr och då kan det vara svårare att acceptera

transsexuellas rättigheter eftersom det kan tyckas som att det ligger längre bort från heterosexualiteten än homosexualiteten.

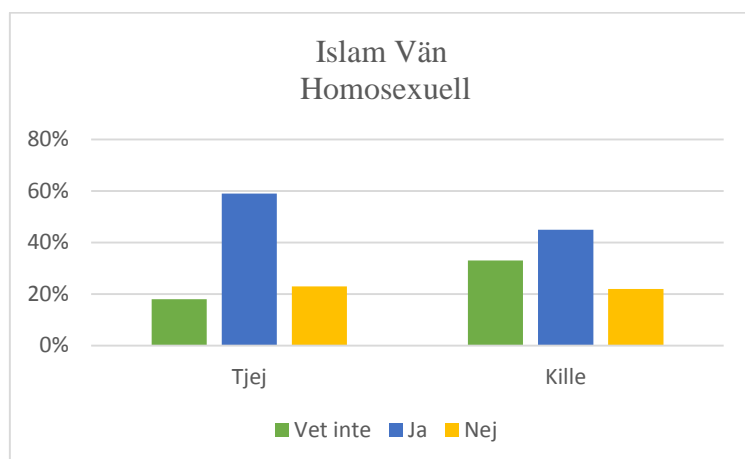
8.4.5 Religionstillhörighet islam och genus

Ett intressant resultat som kommit fram genom vår undersökning är att sett ur ett genusperspektiv, var det inte någon större skillnad på de respondenter som räknar sig till Kristendomen och de övriga religionerna. Likaså var det bland de respondenter som svarat att de inte räknar sig till någon religionstillhörighet. Däremot kunde det utläsas större skillnader mellan de tjejer och killar som tillhör Islam. För att visa på skillnaderna har vi valt att redogöra hur respondenterna svarat på de frågor som gällt homosexualitet. Först presenteras resultatet och avsnittet avslutas med analys.

Figur 8. Om någon i din familj eller släkt berättar för dig att de tillhör en annan sexualitet än heterosexuell skulle det vara ok för dig? (n=26)

Figur 9. Skulle du kunna var vän med någon som är homosexuell? (n=26)

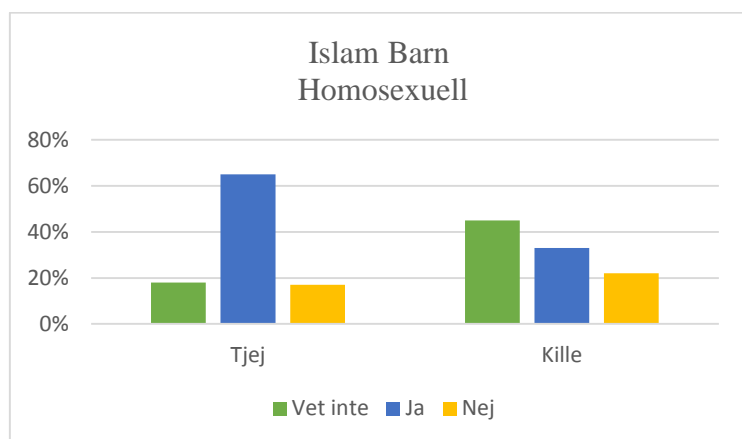

På frågan om respondenterna skulle tycka att det vore ok om någon i deras familj eller släkt var homosexuell. Av tjejerna var det 24 % svarade Ja och 29 % av killarna svarade Nej. Av killarna var det desto fler som svarade Nej, nämligen 67 %. 11 % svarade Ja.

Frågan angående om de skulle kunna vara vän med någon som är homosexuell svarade 59 % av tjejerna och 45 % av killarna Ja. 24 % av tjejerna svarade Nej och av killarna var de 22 %.

På frågan om respondenterna ansåg att det är ok att personer som inte är heterosexuella får gifta sig var det 93 % av de muslimska tjejerna som svarade Ja och av killarna var det 88 %, så här finns ingen större skillnad mellan genus.

Figur 10. Anser du att par som är homosexuella ska få skaffa barn? (n=26)

Av de muslimska tjejerna var det 65 % som tycker att homosexuella ska få skaffa barn och 33 % av killarna. 45 % av killarna har svarat att de inte vet och motsvarande siffra för tjejerna är 17 %.

På den första frågan om det vore ok för någon i familjen/släkten skulle vara homosexuell är svaren ganska lika på alternativet Ja. Killarna är mer negativa men bland flickorna är antalet Vet inte väldigt stort. Svaren om de skulle kunna vara vän med någon som är homosexuell är tjejerna mer positiva i sina svar än killarna. Om det är ok att homosexuella ska få gifta sig är både killar och tjejer är positiva till detta. Om homosexuella ska få skaffa barn har tjejerna även här varit mer positiva i sina svar.

8.4.6 Slutsats av religionstillhörighets påverkan på attityder om sexuella minoriteter

Att tjejerna är mer positiva i sina svar kan vara för att killarna socialiseras in mer i sina manliga roller. Homosexualitet kan ses som ett större hot mot den manliga normen än mot den kvinnliga. Men trots att homosexualitet strider mot den muslimska tron har respondenterna varit mer positiva än vad vi trodde från början och det visar på att den sekundära socialiseringen, den från skola och vänner har påverkat dessa ungdomar. Svaren är antagligen inte representativa eftersom det bara deltog 26 respondenter som räknade sig tillhöra Islam, men vi ville ändå lyfta fram svaren eftersom de överraskade oss.

Men hjälp av en tidigare forskning som Schnabel gjorde 2015 som hette ”Gender and homosexuality attitudes across religious group from the 1970s to 2014: Similarity, distinction, and adaptation” formade vi en av våra hypoteser som löd: Desto viktigare religionen är för respondenten desto negativare kommer respondenternas svar att bli. Denna hypotes stämde in på vissa frågor men inte på alla. De respondenter som hade religionstillhörigheten kristendom eller ingen religion alls har svarat positivt på alla frågor, det vill säga att svarsalternativet Ja har större procentandel än Vet inte eller Nej. Hypotesen stämde däremot bättre in på de som identifierar sig som muslimer. Trots att svaren var mer positiva än vi trott så är det fortfarande så att de är relativt negativa till att någon i familjen eller släkten skulle se sig som något annat än heterosexuell. På alla de andra frågorna har svaren varit mer positiva än negativa. Bland de som tillhör någon religion som vi valt att sortera under övriga är svaren övervägande positiva men på frågan om det är ok med någon i familjen eller släkten skulle räkna sig som transsexuell är fördelningen mellan de olika svarsalternativen väldigt lika. Denna fördelning kan ha att göra med att respondenterna har lättare att acceptera att någon utomstående tillhör

en sexuell minoritet, men då det kommer till den egna familjen eller släkten är deras attityder inte lika positiva.

Att vår hypotes inte stämde fullt ut kan bero på att vi hade grundat den på Schnabels forskning från 2015 som är gjord i USA. USA är känt för att vara ett konservativt land och vi är nog mer öppna för alternativa livsstilar i Sverige. Man kan också tänka sig att både den primära och sekundära socialiseringen som Berger och Luckmann redogör för i boken *Kunskapssociologi* (1966) och som vi också använder oss av som teori har förändrats under de senare åren. I denna bok förklaras den *primära socialiseringen* som den syn på livet och de värderingar som barn lär sig av sina föräldrar och anammar som den enda sanna. Om en person växer upp i en familj där religion är viktigt kommer den personen sannolikt att ha ett annat perspektiv på världen än en person som växer upp i en familj där religion inte anses vara viktigt. Faktum är att de flesta religioner förespråkar ett heteronormativt sätt att leva och då bedöms till exempel kärnfamiljen som viktig. På så sätt strävar de flesta religioner efter heteronormativitet, vilket gör att sexuella minoriteter inte alltid accepteras då de bryter mot flera religiösa värderingar. Dock kan det som Berger och Luckmann (1966) kallar för *sekundär socialisering*, det vill säga de andra perspektiv på verkligheten som en person lär sig av personer utanför hemmet, däribland i skolan och av vänner, få en person att ändra sina värderingar. Den *primära socialiseringen* är dock svår att bryta eftersom det var den som uppkom först.

Det har blivit mer och mer vanligt att människor, både kända och okända offentliggör sina sexuella läggningar. Vi utsätts för mer och mer information tack vare sociala medier och detta bidrar säkerligen till att diskussioner sker både hemma vid matbordet och i samhället i övrigt. Ungdomar som har sin *primära socialisering* från religionen i hemmet får en starkare *sekundär socialisering* av vänner och media. Fortfarande så finns det de religioner som inte tillåter någon annan sexualitet än heterosexualitet inom familjen men när det kommer till rättigheter som de sexuella minoriteterna faktiskt har så blir de accepterade. De resultat som vi har fått fram angående giftermål och tillåtelse till barn visar tydligt på detta. Så om vi går tillbaka till vår hypotes så stämde den in på de flesta frågorna. Man kan tyda våra resultat genom att se att heteronormativitetens normer inte riktigt accepteras bland våra unga längre. Alla våra svar från religionstillhörigheten var signifikanta så vi kan utgå från att vårt resultat kan appliceras på den övriga populationen unga i denna stad som vi gjort undersökningen i.

8.5 Samband mellan föräldrarnas utbildningsnivå och attityd mot sexuella minoriteter

Vår tredje hypotes löd som så att desto högre utbildnings nivå föräldrarna till den unga respondentens har, desto positivare attityd kommer respondentens svar att visa på. Detta beroende på att ju högre utbildning föräldrarna har ju högre är deras samhällsklass. Hög utbildning leder oftast till bättre betalda arbeten och desto bättre ställt har föräldrarna. Det som också påverkar respondenterna när deras föräldrar har högre utbildningar är att föräldrarna har mer kunskap om sexuella minoriteter och har då större förståelse för dem och kan då påverka de ungas attityder.

8.5.1 Föräldrars utbildning och attityder om homosexuella i familj/släkt

I följande tabell redovisas resultaten av frågan angående mammans och pappans utbildning och om respondenterna skulle tycka att det vore ok för någon i familjen eller släkten skulle vara homosexuell.

Figur 11. Om någon i din familj eller släkt skulle identifiera sig som homosexuell hade det var ok för dig? (n=118)

Homosexuell				Homosexuell			
Mammans utbildning	Vet inte	Ja	Nej	Pappans utbildning	Vet inte	Ja	Nej
Grundskola	9 %	55 %	36 %	Grundskola	0 %	75 %	25 %
Gymnasium	17 %	59 %	24 %	Gymnasium	15 %	61 %	24 %
Univers/högskola	11 %	80 %	9 %	Univers/högskola	13 %	82 %	5 %
Total	13 %	72 %	15 %	Total	13 %	72 %	15 %

P-värde= 0,057

P-värde=0,045

Tabellen visar resultatet av hur bakgrundsvariabeln social klass, här visad genom respondenternas mammors och pappornas utbildningsnivå, påverkade deras attityder gentemot om någon i deras familj eller släkt skulle vara homosexuella.

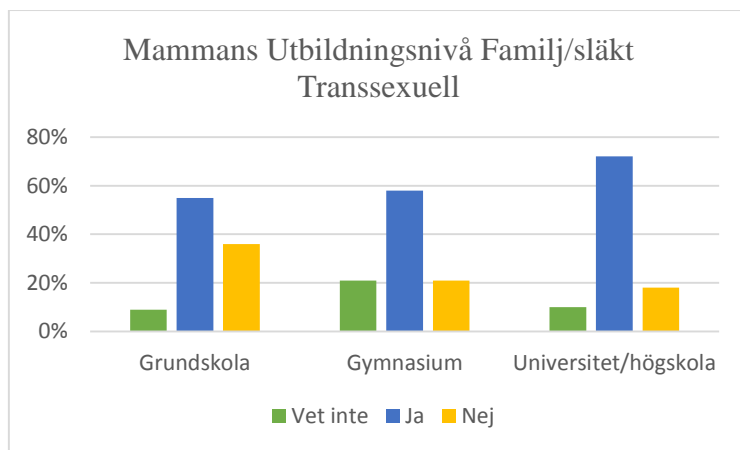
Genom resultaten går det att utläsa att ju högre utbildning respondenternas mammor hade, desto positivare attityd hade de gentemot att ha en homosexuell person i familjen eller släkten. Tabellen visar däremot på att det inte fanns ett samband mellan respondenternas pappors högre utbildning och en positivare attityd gentemot om någon i familjen eller släkten skulle

vara homosexuell. De vars pappa hade universitetsutbildning hade positivast attityd men det skiljer sig inte mycket från mammans där det var endast 2 % mindre. Däremot syns det en stor skillnad på utbildningsnivån grundskola. Hos mamman är det 55 % som är positiva men hos pappan är det hela 75 %. P-värdet var 5,7 % och 4,5 så resultaten var signifikant.

8.5.2 Föräldrars utbildning och attityder om transsexuella i familj/släkt

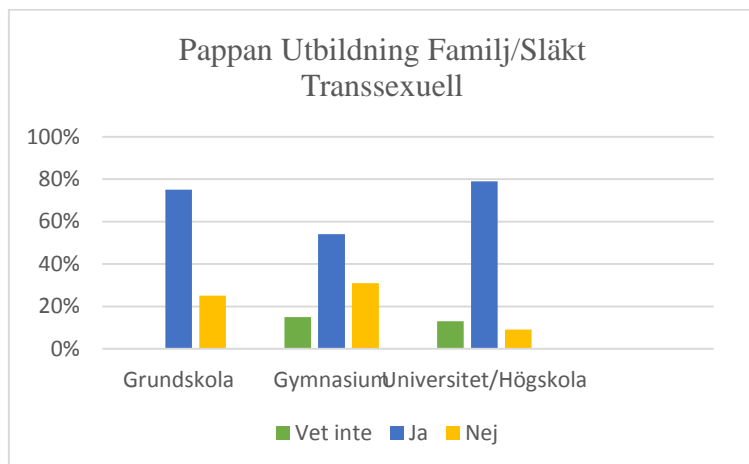
Resultatet på frågan om det vore ok om någon i familjen eller släkten vore transsexuell redovisas nedan.

Figur 12. Om någon i din familj eller släkt skulle identifiera sig som transsexuell hade det var ok för dig? (n=118)

P-värdet= 0,358

Figur 13. Om någon i din familj eller släkt skulle identifiera sig som transsexuell hade det var ok för dig? (n=118)

P-värdet= 0,029

Även då det gällde att mäta sambandet mellan respondenternas mammas utbildningsnivå och deras attityd gentemot att ha en transsexuell person i sin familj eller släkt visade resultatet tydligt att ju högre utbildningsnivå mammorna hade, desto positivare inställda var deras barn till frågan. Av de respondenter som svarade positivt hade 72 % en mamma vars utbildning låg på universitetsnivå. 59 % vars mamma hade en utbildning på gymnasienivå. Men även detta diagram visar på ett liknande resultat som den förra. De respondenter vars pappa som har en universitetsutbildning var positivast (79 %). Resultat skiljer sig dock inte mycket från de vars pappa har en grundskoleutbildning (75 %). P-värdet låg på 2,9 % för pappans utbildningsnivå och resultatet är då signifikant men för mamman ligger p-värde på 35,8 % så det är inte signifikant.

8.5.3 Föräldrars utbildning och attityder om homosexuell vänskap

Resultatet på respondenternas svar skiljer sig inte så mycket från mammas utbildningsnivå och pappans i denna fråga. Av de respondenter vars mamma har universitetsutbildning var det 90 % som svarat Ja och av pappans var det 89 %. Av de som hade gymnasium var det 76 % respektive 82 %. I båda mätningarna ökar de positiva svaren med utbildningsnivån. P-värdet var 22,3 % och 42,9 % så resultaten är inte signifikanta. Diagram finns i bilaga 3, (figur 23-24).

8.5.4 Föräldrars utbildning och attityder om transsexuell vänskap

De respondenter som gav ett positivt svar och vars pappa hade en grundskoleutbildning (75 %) och gymnasieutbildning (74 %) var ungefär lika många gällande denna fråga. Att de vars pappa hade gymnasieutbildning gav ett negativare resultat visar att det inte fanns ett samband mellan högre utbildning och mer tolerans gällande denna fråga. Precis som på samtliga tidigare resultat var det de respondenter vars pappa hade universitetsutbildning som var mest positiva (80 %). När det gäller mammas utbildningsnivå grundskola var det 73 % som svarade Ja och gymnasiet 62 %. Här ser vi också att utbildningsnivån inte alltid är av betydelse. P-värdet låg på 12,9 % och var inte signifikant. Diagram finns i bilaga 3, (figur 25-26).

8.5.5 Föräldrars utbildning och attityder om homosexuella äktenskap

Resultaten på denna fråga visar att ju högre utbildningsnivå respondentens mamma och/eller pappa har, desto mer positivt inställda är de till att homosexuella personer ska få gifta sig. Av de respondenter vars mamma hade en universitetsutbildning var det 86 % som svarade Ja och det var samma hos pappan. Av de mammor och pappor som hade en gymnasieutbildning fanns det en viss skillnad. Av mammorna var det 76 % som svarade Ja och av papporna var det 80 %. P-värdet låg på 3 % och därmed är resultatet signifikant för mammas utbildningsnivå. För pappans var p-värdet 19,6 % och var inte signifikant. Diagram finns i bilaga 3, (figur 27- 28).

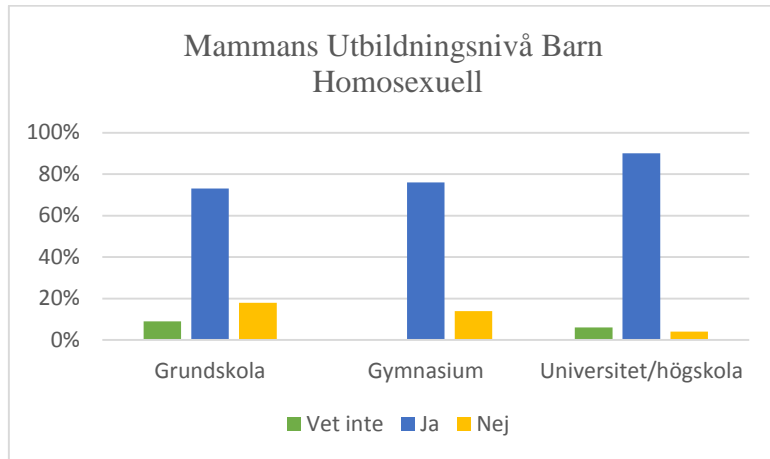
8.5.6 Föräldrars utbildning och attityder om transsexuella äktenskap

På frågan om transsexuella ska få gifta sig visade resultatet på att det på både mammas och pappans utbildningsnivå var de som hade universitetsutbildning hade flest positiva svar (86 % hos båda). Däremot var de med mammas högsta utbildningsnivå grundskola den näst mest positiva varav hos pappan var det gymnasiet. Detta visar på ett intressant resultat då det inte finns ett direkt samband mellan högre utbildningsnivå hos mammorna och respondenternas attityd gällande om transsexuella personer ska få gifta sig. P-värdet låg på 4,8 % hos mammorna och var signifikant. För papporna låg p-värdet på 19,6 % och är inte signifikant. Diagram finns i bilaga 3, (figur 29-30).

8.5.7 Föräldrars utbildning och attityder om homosexuellas rätt till barn

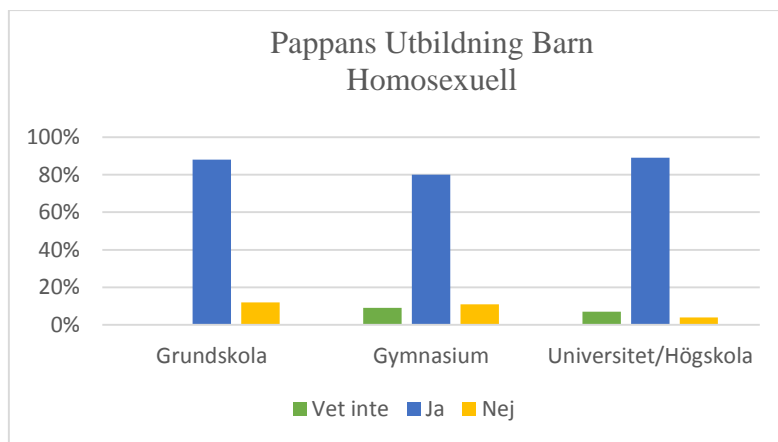
Diagrammet nedan redovisar resultatet på frågan om homosexuella ska få skaffa barn.

Figur 14. Anser du att homosexuella par ska få skaffa barn? (n=118)

P-värde= 0,226

Figur 15. Anser du att homosexuella par ska få skaffa barn? (n=118)

P-värde=0,487

Diagrammen visar att det finns ett samband mellan en högre utbildningsnivå och positivare attityd till att homosexuella ska få skaffa barn. 90 % av respondenterna vars mamma hade en universitetsutbildning svarade Ja. De respondenter vars mamma hade en gymnasieutbildning svarade 76 % Ja och de vars mamma hade en grundskoleutbildning svarade 76 % Ja. De sista två resultatet var lika varandra, men det går fortfarande att se en skillnad som bekräftar att högre utbildade föräldrar, i detta fall mammans utbildningsnivå leder till mer toleranta barn. Det som är ett intressant resultat är att det var nästan lika många respondenter vars pappa hade universitetsutbildning (89 %) och vars pappa hade grundskoleutbildning (88 %) som svarade

att de tyckte att homosexuella skulle få ha barn. De vars pappa hade gymnasieutbildning svarade 80 % att de tyckte det. Det här är ett resultat som kommer att diskuteras mer ingående i diskussionsavsnittet. P-värdet låg på 22,6 % och 48,7 % och var inte signifikant.

8.5.8 Föräldrars utbildning och attityder om transsexuellas rätt till barn

Respondenternas svar angående om transsexuella ska få skaffa barn redovisas nedan.

Figur 16. Anser du att par som är transsexuella ska få skaffa barn? (n=118)

Transsexuella				Transsexuella			
Mammans utbildning	Vet inte	Ja	Nej	Pappans utbildning	Vet inte	Ja	Nej
Grundskola	9 %	73 %	18 %	Grundskola	0 %	88 %	12 %
Gymnasium	7 %	79 %	14 %	Gymnasium	7 %	80 %	13 %
Univers/högskola	6 %	85 %	9 %	Univers/högskola	7 %	84 %	9 %
Total	7 %	82 %	11 %	Total	7 %	82 %	11 %

P-värde= 0,858 P-värde=0,894

Tabellen visar även här på resultat som tyder på ett samband mellan mammans högre utbildning och positivare attityd. 85 % av respondenterna vars mamma hade universitetsutbildning svarade Ja, 79 % av de vars mamma hade gymnasieutbildning svarade Ja samt att de vars mamma hade grundskoleutbildning var det 73 % som svarade Ja. P-värdet låg på 85,8 % så resultatet är inte signifikant.

Däremot är resultatet gällande denna fråga det första som visar att det inte är de vars pappa som har universitetsutbildning som är de som är mest positiva. Här är det istället de vars pappa som har en utbildning på grundskolenivå som hade högst procentsats som svarade Ja (88 %), medan de vars pappa hade en utbildning på universitetsnivå var det 84 % som svarade Ja. Av de respondenter vars pappa hade en utbildning på gymnasienivå var det 80 % som svarade Ja. P-värdet låg på 89 % och resultatet var inte signifikant.

8.5.9 Slutsats om föräldrarnas utbildningsnivås påverkan på attityder om sexuella minoriteter

Resultatet som har presenterats ovan visar på att det i samtliga fall utom ett (sambandet mellan pappans utbildning och om transsexuella ska få skaffa barn) var de respondenter vars

föräldrar hade universitetsutbildning som ställde sig mest positivt gentemot sexuella minoriteter. Undersökningen kan därmed bekräfta vår hypotes om att desto högre utbildningsnivå respondentens föräldrar har, desto positivare attityd kommer respondentens svar att visa på. Berger och Luckmanns (1966) teori om *primär- och sekundär socialisering* beskriver hur ett barn socialiseras in i världen på olika nivåer, först i hemmet och sedan i det övriga samhället. Den primära socialiseringen, det vill säga det barnet lär sig av sin familj och framförallt sina föräldrarna blir det som starkast förankras i barnet. Det är svårare att överge de värderingar som barnet lärde sig av föräldrarna under den *primära socialiseringen* än de värderingar som barnet senare får av det övriga samhället under den *sekundära socialiseringen*. Hur föräldrarnas syn på världen ser ut påverkar på så sätt även hur barnet kommer att uppfatta den, Berger och Luckmann (1996 s.159).

Anledningen till att det i enkäten frågades om vilken utbildningsnivå respondenternas föräldrar hade var för att deras utbildningsnivå är en indikation på vilken social klass respondenten tillhörde. Ju högre utbildning respondentens föräldrar hade, desto högre social klass tillhörde respondenten. Ett barn som växer upp i en familj där utbildning värderas högt kommer med stor sannolikhet att få andra värderingar än ett barn som växer upp i en familj där utbildning inte anses vara lika viktigt. Andersen och Fetner (2008 s.942) har visat på att personer som har en högre utbildningsnivå tenderar att vara mer toleranta än personer med lägre utbildningsnivå. Anledningen till att det är så är bland annat att personer med högre utbildning har mer pengar att betala för grundläggande behov som till exempel mat, hyra och kläder, och behöver därför inte oroa sig över detta. Dessutom är det så att personer från lägre rankade sociala klasser oftare är missnöjda med sina liv än de från högre sociala klasser vilket kan få som konsekvens att de har svårare att tolerera de personer som avviker från normen (ibid. 944). En tredje anledning är att högre utbildade personer har en större tendens att exponeras för fler situationer och människor med kulturella bakgrunder (ibid s.944).

Resultatet av svaren på frågorna visade att det fanns en skillnad då det gällde de två andra sociala klasserna, de respondenter vars föräldrar hade gymnasie- respektive grundskoleutbildning. På alla korstabeller gällande respondenternas mammas utbildning förutom en ställde sig de med mammor med gymnasieutbildning sig mer positivt än de med mammor med grundskoleutbildning. Den fråga som de vars mammor hade grundskoleutbildning ställde sig mer positiva till än de vars mammor hade gymnasieutbildning var om de skulle kunna vara vän med en transsexuell person. 73 % av de

vars mamma hade grundskoleutbildning svarade Ja, medan 62 % av de vars mamma hade gymnasieutbildning svarade Ja. Resultatet visar att det inte finns ett samband gällande högre utbildning och mer tolerans gällande denna fråga. Dock kan en felkälla vara att det var ett större antal respondenter vars mamma hade gymnasieutbildning (29 st) än grundskoleutbildning (11 st).

Då det gällde pappans utbildning var det svårare att utgöra ett direkt samband mellan högre utbildning och mer tolerans. I alla utom en fråga ställde sig i och för sig de respondenter vars pappor hade universitetsutbildning mest positiva till. Den enda frågan de inte gjorde det var om transsexuella ska få ha barn, där de vars pappor hade grundskoleutbildning var mest positiva. Det fanns dessutom fyra andra frågors resultat som motbevisade att det skulle finnas ett samband mellan högre utbildning och mer tolerans. På frågan om det hade varit okej om någon i familjen eller släkten skulle vara homosexuell var det fler respondenter vars pappa hade grundskoleutbildning (75 %) som svarade Ja än de vars pappa hade gymnasieutbildning (61 %). På frågan om det skulle vara okej om någon i familjen var transsexuell var det även här fler respondenter vars pappa hade grundskoleutbildning (75 %) som svarade Ja jämfört med de vars pappa hade gymnasieutbildning (54 %). Frågan om de skulle kunna vara vän med en transsexuell person visade på ett något mer jämlikt resultat med 75 % av de vars pappa hade grundskoleutbildning svarade Ja jämfört med 74 % vars pappa hade gymnasieutbildning. Den sista frågan som det var fler med en pappa som hade en grundskoleutbildning som svarade positivt var om transsexuella ska få skaffa barn då 88 % svarade Ja medan de vars pappa hade gymnasieutbildning svarade 80 % Ja. En eventuell felkälla som kan ha påverkat resultatet är att det var ett större antal respondenter vars pappa hade gymnasieutbildning (54 st.) som deltog i undersökningen jämfört med respondenter vars pappa hade grundskoleutbildning (8 st.).

Genom att analysera resultatet av undersökningen kom vi fram till att social klass var den bakgrundsvariabel som hade minst påverkan på respondenternas attityder gentemot sexuella minoriteter. Vi kan därför dra slutsatsen att den sociala klass en person föds in i, vilket även blir var personen får sin *primära socialisering*, inte påverkar hur en persons värderingar kring heteronormativitet i lika hög grad som genus och religionstillhörighet gör.

Även då bakgrundsvariabeln social klass studeras förekom det korstabeller vars p-värden var högre än 5 % vilket visade på att resultatet inte kunde ses som signifikant utan resultaten kan istället bero på slumpen. Som sagt är det här något som är vanligt förekommande i

samhällsvetenskaplig forskning då det är svårt att mäta en persons egentliga kunskap eller attityd exakt.

8.6 Attityd om ett tredje kön, Hen

I undersökningen fanns det en fråga som löd *Det finns personer som identifierar sig med ett tredje kön och kallar sig för Hen. Tycker du att det är ok med ett tredje kön?* Genom att undersöka svaren på frågan utifrån de tre bakgrundskategorierna genus, religionstillhörighet och social klass går det först och främst se att den största skillnaden på resultatet berodde på faktorn genus. Av alla respondenter som svarade på frågan var det 73 % flickor som ansåg att det var okej med ett tredje kön, medan det endast var 40 % pojkar som ansåg det. Detta är en signifikant skillnad och resultatet är pålitligt då p-värdet låg på 3 %. Då det gällde sambandet mellan attityd om ett tredje kön och respondenternas religionstillhörighet så svarade 71 % av respondenterna som inte hade någon religion att det var okej, medan det var 50 % av de som identifierade sig som muslimer, och 50 % som identifierade sig som kristna som svarade att de tyckte att det var okej. Undersökningens p-värde var 32 % och därmed inte signifikant. Den bakgrundskategori som hade minst påverkan på respondenternas åsikt gällande frågan var social klass då det var 63 % av de respondenter vars mamma hade universitetsutbildning som svarade ja, medan det var 62 % respektive 64 % av de respondenter vars mamma hade gymnasie- respektive grundskoleutbildning som svarade ja. Resultatet skiljde sig inte åt särskilt mycket gällande de olika sociala klasserna respondenternas mamma tillhörde. P-värdet låg på 100 % och resultatet var inte signifikant. Då det gällde respondenternas pappas utbildning gick det att utgöra en skillnad i resultatet då 66 % av de vars pappa hade universitetsutbildning svarade ja, medan 59 % respektive 63 % svarade ja vars pappa hade gymnasie- respektive grundskoleutbildning. P-värdet låg på 24 % och resultatet var inte signifikant.

Genom att analysera svaren gällande frågan om det tredje könet visar resultatet på att det finns ett större samband mellan respondenternas genus och attityd än deras religionstillhörighet eller sociala klass.

9. Slutdiskussion

Syftet med vår uppsats var att undersöka ungas attityder gentemot HBTQ-personer. Vi hade en frågeställning om hur unga personers attityder angående detta ämne såg ut generellt samt en frågeställning om bakgrundskategorierna genus, religionstillhörighet och social klass hos respondenterna påverkade deras svar. Genom att göra en surveyundersökning på sju olika gymnasieklasser i en större stad fick vi fram vår empiri. Våra hypoteser var att både genus, religionstillhörighet och föräldrarnas utbildningsnivå skulle påverka respondenternas attityder. Samtliga hypoteser bekräftades. Bland dessa bakgrundskategorier var det genus som var mest utmärkande. Den visade att tjejer var mer accepterande gällande HBTQ-personer. Därefter kommer bakgrundskategorin religionstillhörighet där det framgick att de respondenter utan religionstillhörighet och tillhörighet kristendom var de som var mest accepterande till HBTQ-personer. Den religionstillhörighet som var mest intressant att titta på var Islam. Trots att den muslimska tron inte innefattar HBTQ-personer så visade resultaten ändå på att det håller på att ske en förändring då många framför allt tjejer visade på acceptans. Som en muslimsk tjej uttrycker det ”dem är ju människor som alla andra”. Det fanns en viss skillnad mellan att acceptera HBTQ-personer inom familj/släkt jämfört med att kunna vara vän med någon som räknar sig till en sexuella minoritet.

Bakgrundskategorin föräldrarnas utbildningsnivå visade på viss skillnad men inte lika stort som genus och religionstillhörighet. I de flesta fallen var det de respondenterna där föräldrarna hade universitetsutbildning som visade på störst acceptans men det fanns även de där föräldrarna hade grundskoleutbildning som var positiva i sin acceptans.

Vårt arbete med uppsatsen har varit väldigt intressant och givande. Framför allt besöken i skolorna har gett oss stor inspiration och drivkraft till att arbeta vidare med detta ämne. Alla som vi har stött på under vår surveyundersökning, lärare som elever, har varit väldigt positiva och visat på en önskan om mer kunskap gällande HBTQ-personer. Det uppstod frågor och diskussioner i klasserna efter att enkäterna hade fyllts i. Det var fler respondenter som visade på en positiv attityd då det gällde homosexualitet än transsexualitet, och det var fler flickor än pojkar som var positivt inställda gentemot det. Detta resultat kan bero på att det var fler respondenter som angav att de hade god kunskap om homosexualitet än transsexualitet.

Ett svar på vår öppna fråga visa att det behövs mer information om HBTQ-personer i skolan.

”Jag tycker att dagens undervisning i detta ämne är mycket dåligt. Det tas i princip inte upp och det jag vet har jag fått ta reda på själv. För ett mer accepterande samhälle bör det tas upp i skolan.”

Vår förhoppning med denna undersökning är att den ska inspirera både lärare och elever vid de skolor som vi besökt att föra diskussioner om attityderna gentemot HBTQ-personer. Till vår stora glädje vill alla klasserna ta del av vår uppsats och det resultat vi har kommit fram till. För vår egen del har detta arbetet inspirerat oss att arbeta mer med detta ämne. Genom vår fördjupning i ämnet om HBTQ-personer och deras situation i samhället har vi skaffat en betydligt bredare kunskap och det har även öppnat upp för nya frågeställningar. Vi har insett att det finns kunskapsluckor bland dagens ungdomar men att de är öppna för att lära sig mer. Vi vill härmed avsluta vår uppsats med följande citat av en av våra respondenter.

”Alla är lika mycket värda och har rätt till att vara precis hur man vill.”

10. Referenslista

Ambjörnsson, Fanny (2006) *Vad är queer?* Stockholm: Natur och Kultur.

Andersen, Robert & Fetner, Tina (2008) "Economic Inequality and Intolerance: Attitudes toward Homosexuality in 35 Democracies" *American Journal of Political Science*, 10/1/2008, Vol. 52, Issue 4, p. 942-958.

Armstrong, Heather L. & Reissing, Elke D. (2014) "Attitudes Toward Casual Sex, Dating and Comitted relationships with Bisexual Partners." *Journal of Bisexuality*. Apr-Jun2014, Vol. 14 Issue 2, p236-264. 29p. 7 Charts.

<http://eds.b.ebscohost.com.ludwig.lub.lu.se/eds/pdfviewer/pdfviewer?sid=4235d69f-a139-4e2d-a7b1-bd0f1d13ab29%40sessionmgr113&vid=43&hid=103>

Berger, Peter L. & Luckmann, Thomas (1966) *Kunskapssociologi*. Wahlström & Widstrand.

Bryman, Alan (2011) *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber AB.

Condorelli, Rosalia (2015) "Homosexuality, homophobia and support for Lesbians and Gay human rights". *Quality & Quantity*. Jul2015, Vol. 49 Issue 4, p1761-1778. 18p.

Cover, Rob (2005) "Conditions of living: Queer youth suicide, Homonormative Tolerance and Relative Misery".

<http://eds.b.ebscohost.com.ludwig.lub.lu.se/eds/pdfviewer/pdfviewer?sid=5482cc3d-6be0-498a-b97b-60ea4bef93a9%40sessionmgr112&vid=13&hid=122>

Daboin, Irene & Peterson, John L. & Perrott, Dominic J. (2015) "Racial differences in Sexual Prejudice and It's Correlations among Heterosexual men". *Cultural Diversity and Ethnic Minority Psychology*, Vol 21(2), Apr, 2015 pp. 258-267.

<http://eds.b.ebscohost.com.ludwig.lub.lu.se/eds/pdfviewer/pdfviewer?sid=4235d69f-a139-4e2d-a7b1-bd0f1d13ab29%40sessionmgr113&vid=46&hid=103>

Harbaugh Evan & Lindsey Eric W. (2015) "Attitudes Towards Homosexuality Among Young Adults: Connections to Gender Role Identity, Gendertyped activities and Religiosity".

<http://www.tandfonline.com.ludwig.lub.lu.se/doi/pdf/10.1080/00918369.2015.1021635>

Harboe, Thomas (2013) *Grundläggande metod* Malmö: Liber AB.

Jönson, Håkan (2010) *Sociala problem som perspektiv*. Malmö: Liber AB.

Kalman, Hildur & Lövgren, Veronica (2012) *Etiska dilemman* Malmö: Gleerups Utbildning AB.

King, Mark W. & Winter, Sam & Webster, Beverly (2009) *International Journal of Sexual Health*. Jan-Mar 2009, Vol. 21 Issue 1, p17-34. 18p. 7

<http://eds.b.ebscohost.com.ludwig.lub.lu.se/eds/pdfviewer/pdfviewer?vid=23&sid=c7935ef2-d3f7-4d2b-82ab-5ee91a18bfc6@sessionmgr114&hid=112>

Leitenberg H; Slavin L (1983) "Comparison of attitudes toward transsexuality and homosexuality." *Archives of Sexual Behavior* [Arch Sex Behav], ISSN: 0004-0002, 1983 Aug; Vol. 12 (4), pp. 337-46.

[http://resolver.ebscohost.com.ludwig.lub.lu.se/openurl?group=main&profile=ftf&sid=EBSCO:cmedm&genre=article&issn=00040002&ISBN=&volume=12&issue=4&date=19830801&spage=337&pages=337-](http://resolver.ebscohost.com.ludwig.lub.lu.se/openurl?group=main&profile=ftf&sid=EBSCO:cmedm&genre=article&issn=00040002&ISBN=&volume=12&issue=4&date=19830801&spage=337&pages=337-46&title=Archives%20Of%20Sexual%20Behavior&atitle=Comparison%20of%20attitudes%20toward%20transsexuality%20and%20homosexuality.&aulast=Leitenberg%20H&id=DOI:)

[46&title=Archives%20Of%20Sexual%20Behavior&atitle=Comparison%20of%20attitudes%20toward%20transsexuality%20and%20homosexuality.&aulast=Leitenberg%20H&id=DOI:](http://resolver.ebscohost.com.ludwig.lub.lu.se/openurl?group=main&profile=ftf&sid=EBSCO:cmedm&genre=article&issn=00040002&ISBN=&volume=12&issue=4&date=19830801&spage=337&pages=337-46&title=Archives%20Of%20Sexual%20Behavior&atitle=Comparison%20of%20attitudes%20toward%20transsexuality%20and%20homosexuality.&aulast=Leitenberg%20H&id=DOI:)

May, Tim (2013) *Samhällsvetenskaplig forskning*. Lund: Studentlitteratur AB.

Mattsson, Tina (2010) *Intersektionalitet i socialt arbete*. Malmö: Gleerups Utbildning AB.

Miresghni, Sholeh I. & Matsumoto, David (2008) "Perceived Cultural Attitudes Toward Homosexuality and Their Effects on Iranian and American Sexual Minors". *Cultural Diversity and Ethnic Minority Psychology*, Vol 14(4), Oct, 2008 pp. 372-376.

<http://eds.b.ebscohost.com.ludwig.lub.lu.se/eds/pdfviewer/pdfviewer?sid=4235d69f-a139-4e2d-a7b1-bd0f1d13ab29%40sessionmgr113&vid=21&hid=103>

Norton, Aaron & Herek, Gregory (2013) "Heterosexuals' Attitudes Toward Transgender People: Findings from a National Probability Sample of U.S. Adults" *Sex Roles*. Jun2013, Vol. 68 Issue 11/12, p738-753. 16p. 4 Charts.

<http://eds.a.ebscohost.com.ludwig.lub.lu.se/eds/pdfviewer/pdfviewer?vid=6&sid=068ff687-61a1-41b2-892a-65fd7427db18@sessionmgr4003&hid=4210>

Riksförbundet för homosexuellas, bisexuellas och transpersoners rättigheter
www.rfsl.se

Sandil, Riddhi & Robinson, Matthew & Brewster, Melanie E. & Wong, Stephanie & Geiger, Elizabeth (2015) "Negotiating Marginalizations: Experiences of South Asian LGBTQ Individuals". *Cultural Diversity and Ethnic Minority Psychology* © 2014 American Psychological Association 2015, Vol. 21, No. 1, 76–88

<http://eds.b.ebscohost.com.ludwig.lub.lu.se/eds/pdfviewer/pdfviewer?sid=4235d69f-a139-4e2d-a7b1-bd0f1d13ab29%40sessionmgr113&vid=4&hid=103>

Scherrer, Kristin (2013) "Culturally Competent Practice with Bisexual Individuals" *Clinical Social Work Journal*. Sep2013, Vol. 41 Issue 3, p238-248. 11p.

<http://eds.b.ebscohost.com.ludwig.lub.lu.se/eds/pdfviewer/pdfviewer?sid=4235d69f-a139-4e2d-a7b1-bd0f1d13ab29%40sessionmgr113&vid=23&hid=103>

Schnabel, Landon (2015) "Gender and homosexuality attitudes across religious groups from the 1970s to 2014: Similarity, distinction, and adaptation" In *Social Science Research*. January 2016 55:31-47.

<http://resolver.ebscohost.com.ludwig.lub.lu.se/openurl?sid=EBSCO%3aedseip&genre=article&iissn=0049089X&ISBN=&volume=55&issue=&date=20160101&spage=31&pages=31-47&title=Social+Science+Research&atitle=Gender+and+homosexuality+attitudes+across+religious+groups+from+the+1970s+to+2014%3a+Similarity%2c+distinction%2c+and+adaptation&aurlast=Schnabel%2c+Landon&id=DOI%3a10.1016%2fj.ssresearch.2015.09.012&site=ftf-live>

Statistiska Central Byrån www.scb.se

LUNDS
UNIVERSITET

Bilaga 1

"Attityder gentemot HBTQ-personer"

Denna enkät handlar om attityder kring åsikter om HBTQ-personer. Det vill säga homo-, bi-, transsexuella och queer. Syftet med undersökningen är att kartlägga huruvida attityderna kring åsikterna om HBTQ-personer har förändrats under de senaste 20 åren. Studien är ett sätt för oss att skapa kunskap till vår kandidatuppsats som vi håller på att skriva på vår socionomutbildning vid Lunds Universitet.

- För att delta i denna undersökning måste du ha fyllt 18 år.
- Deltagande är frivilligt och du har rätt att avbryta ditt deltagande när du vill.
- Enkäterna är anonyma och de behandlas på ett sådant sätt att ingen kan räkna ut vilken som är just din.
- Enkäterna förvaras så att inga obehöriga får tillgång till dem.

Dina svar betyder mycket för att vi ska kunna genomföra denna undersökning.

Tack!

Susanne Nilsson och Isabell Strömbäck

Socionomprogrammet

Lunds Universitet

Campus Helsingborg

HT-15

Attitydundersökning gentemot HBTQ-personer

Sätt ett x i framför det svarsalternativ som passar bäst in på dig.

1. Vad stämmer bäst in på dig?

- Tjej
- Kille
- Annan könstillhörighet (du känner att du inte tillhör könen tjej och kille)

2. Är din mamma och/eller din pappa från något annat land än Sverige?

a. Mamma   Nej   Ja, från _____

b. Pappa   Nej   Ja, från _____

3. Vilken är din mammas respektive pappas högst avslutad utbildning?

a. Mamma   Grundskola   Gymnasium   Universitet/högskola

b. Pappa   Grundskola   Gymnasium   Universitet/högskola

4. Är religion viktig för dig och om så är fallet, vilken religion?

Inte alls   Inte särskilt   Ganska viktig   Mycket viktig   Vet inte

Vilken religion? _____

5. Hur intresserad är du av politik och om så är fallet, finns det något speciellt parti som du sympatiserar med?

Inte alls   Inte särskilt   Ganska viktigt   Mycket viktigt   Vet inte

Vilket parti? _____

6. Vad har du för intressen? _____

7. Hur mycket kunskap har du om:

a. Homosexualitet

Ingen kunskap   Lite kunskap   En del kunskap   Mycket kunskap

b. Bisexualitet

Ingen kunskap   Lite kunskap   En del kunskap   Mycket kunskap

c. Transsexualitet

Ingen kunskap   Lite kunskap   En del kunskap   Mycket kunskap

d. Queer

Ingen kunskap   Lite kunskap   En del kunskap   Mycket kunskap

8. Om någon i din familj eller släkt berättar för dig att de tillhör en annan sexualitet än heterosexuell skulle det vara ok för dig?

a. Homosexuell   Ja   Nej   Vet inte

b. Bisexuell   Ja   Nej   Vet inte

c. Transsexuell   Ja   Nej   Vet inte

d. Queer   Ja   Nej   Vet inte

9. Skulle du kunna vara vän med någon som är...

a. Homosexuell   Ja   Nej   Vet inte

b. Bisexuell   Ja   Nej   Vet inte

c. Transsexuell   Ja   Nej   Vet inte

d. Queer   Ja   Nej   Vet inte

10. Det finns personer som identifierar sig med ett tredje kön och kallar sig för Hen. Tycker du att det är ok med ett tredje kön?

Ja   Nej   Vet inte

11. Har du stött på någon som identifierar sig med Hen någon gång?

Ja

Nej, inte vad jag vet

12. Anser du att det är ok att personer som inte är heterosexuella får gifta sig?

a. Homosexuella	☐ Ja	☐ Nej	☐ Vet inte
b. Bisexuella	☐ Ja	☐ Nej	☐ Vet inte
c. Transsexuella	☐ Ja	☐ Nej	☐ Vet inte
d. Queer	☐ Ja	☐ Nej	☐ Vet inte

13. Anser du att par som inte är heterosexuella ska få skaffa barn?

a. Homosexuella	☐ Ja	☐ Nej	☐ Vet inte
b. Bisexuella	☐ Ja	☐ Nej	☐ Vet inte
c. Transsexuella	☐ Ja	☐ Nej	☐ Vet inte
d. Queer	☐ Ja	☐ Nej	☐ Vet inte

14. Har du bevittnat att någon vän eller någon i din familj/släkt utsatts för kränkningar, hot och våld på grund av sin sexualitet?

Ja

Nej

Vet inte

15. Finns det något som du skulle vilja tillägga?

Nej

Ja, nämligen:

Tack återigen för ditt deltagande

Susanne & Isabell

Bilaga 3

Figur 17. Anser du att homosexuella ska få gifta sig? (n=118)

Giftermål Homosexuella

Genus	Vet inte	Ja	Nej
Tjej	9 %	86 %	5 %
Kille	16 %	74 %	10 %
Annan könstillhörighet	0 %	100 %	0 %
Total	11 %	82 %	7 %

P-värde= 0,545

Figur 18. Anser du att transsexuella ska få gifta sig?(n=118)

Giftermål Transsexuella

Genus	Vet inte	Ja	Nej
Tjej	9 %	86 %	5 %
Kille	16 %	74 %	10 %
Annan könstillhörighet	0 %	100 %	0 %
Total	11 %	82 %	7 %

P-värde= 0,545

Figur 19. Anser du att homosexuella ska få skaffa barn? (n=118)

Barn Homosexuella

Genus	Vet inte	Ja	Nej
Tjej	5 %	89 %	6 %
Kille	13 %	76 %	11 %
Annan könstillhörighet	0 %	100 %	0 %
Total	8 %	84 %	8 %

P-värde= 0,472

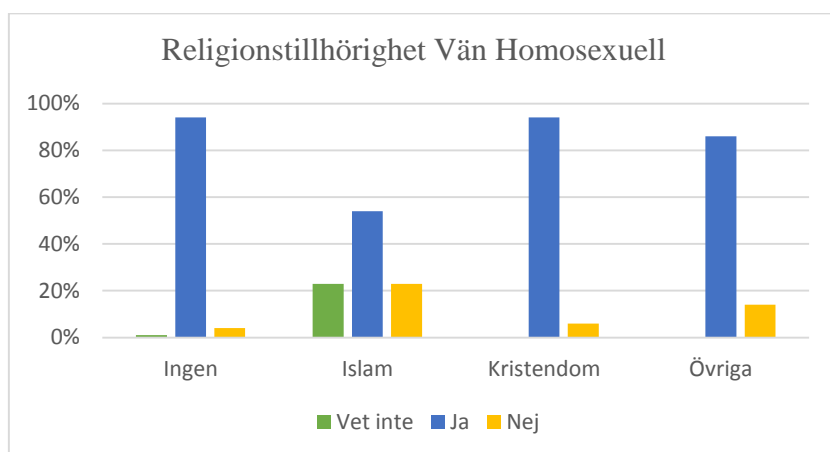
Figur 20. Anser du att transsexuella ska få skaffa barn? (n=118)

Transsexuella Barn

Genus	Vet inte	Ja	Nej
Tjej	4 %	87 %	9 %
Kille	13 %	71 %	16 %
Annan könstillhörighet	0 %	100 %	0 %
Total	7 %	82 %	11 %

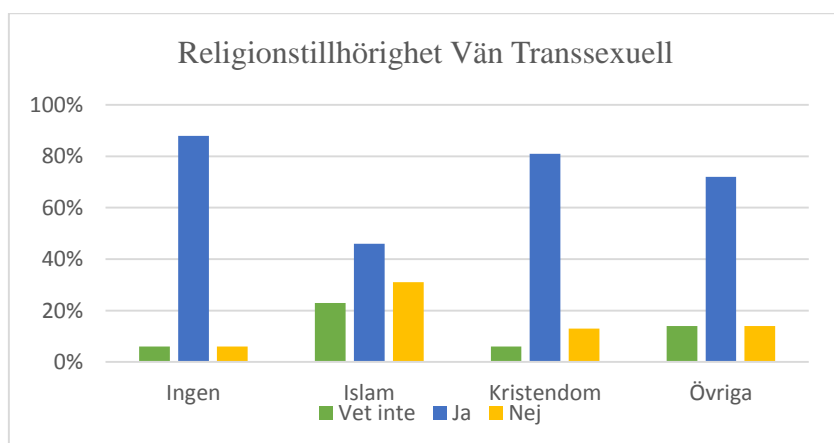
P-värde= 0,232

Figur 21. Skulle du kunna var vän med någon som är homosexuell? (n= 118)

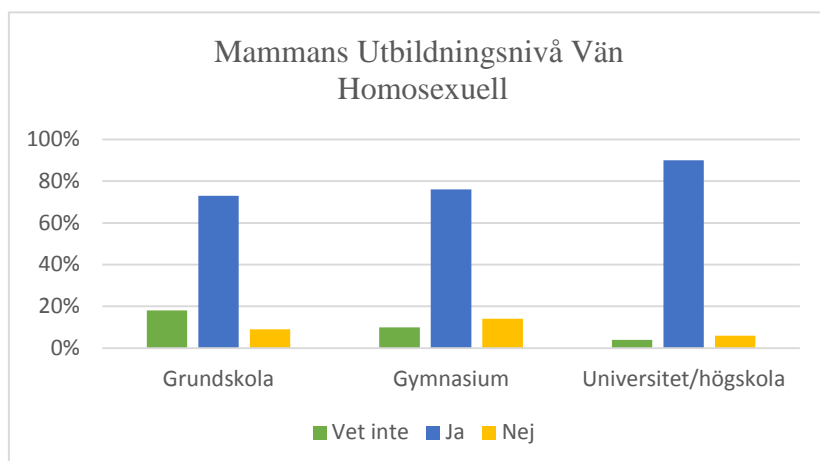
P-värde= 0,001

Figur 22. Skulle du kunna vara vän med någon som är transsexuell? (n= 118)

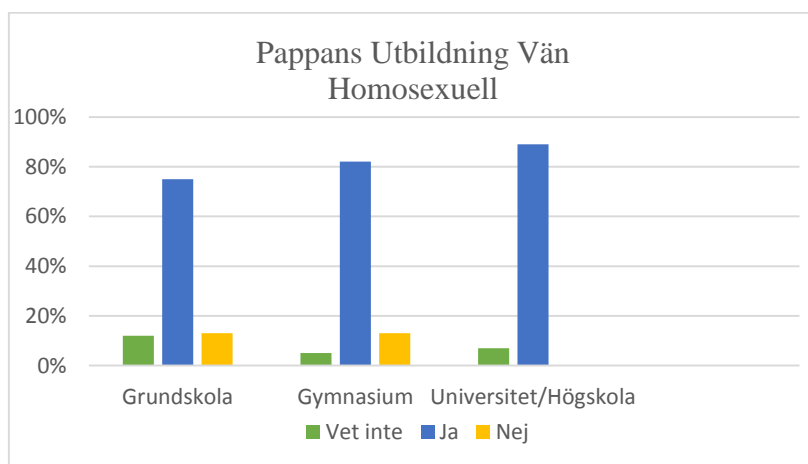
P-värde= 0,002

Figur 23. Skulle du kunna vara vän med någon som är homosexuell? (n=118)

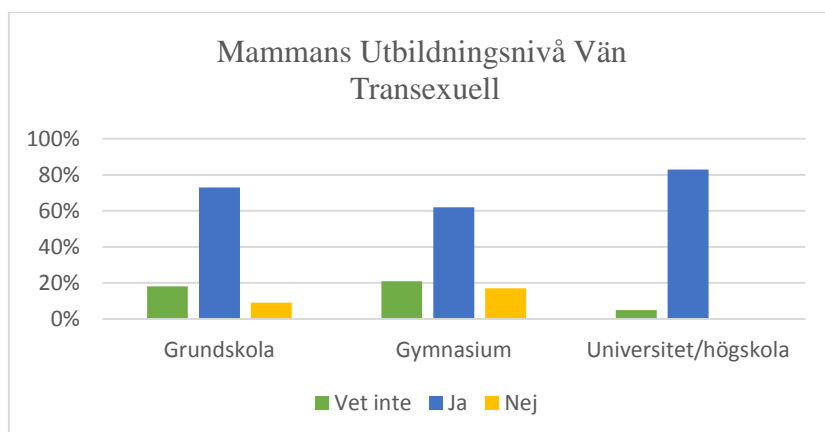
P-värde= 0,223

Figur 24. Skulle du kunna vara vän med någon som är homosexuell? (n=118)

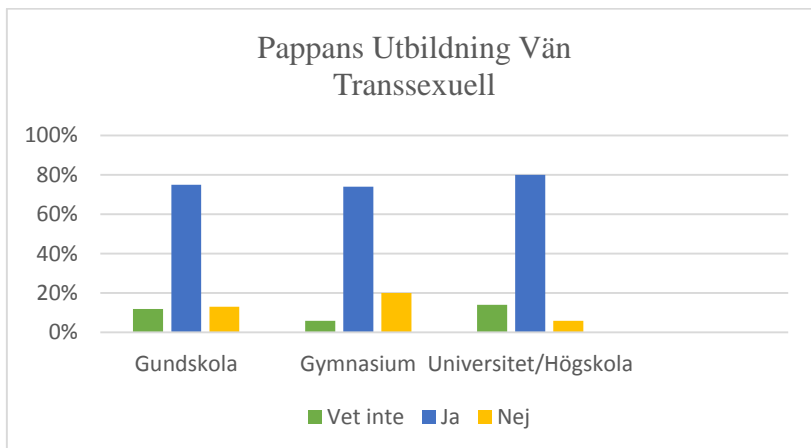
P-värdet= 0,429

Figur 25. Skulle du kunna vara vän någon som är transsexuell? (n=118)

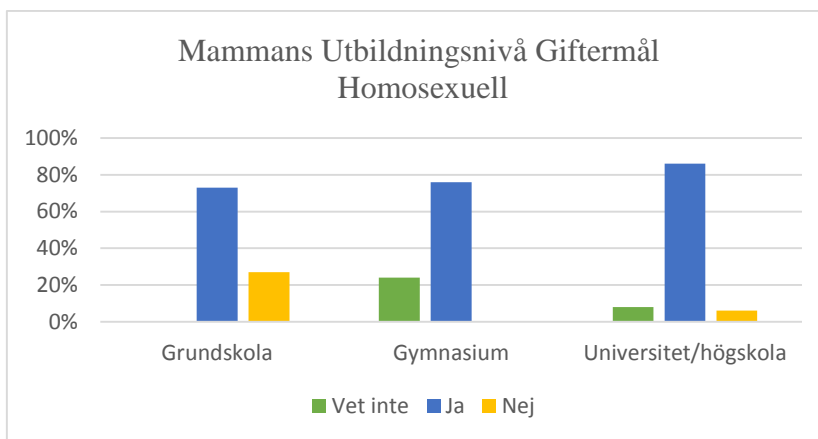
P-värdet= 0,102

Figur 26. Skulle du kunna vara vän med någon som är transsexuell? (n=118)

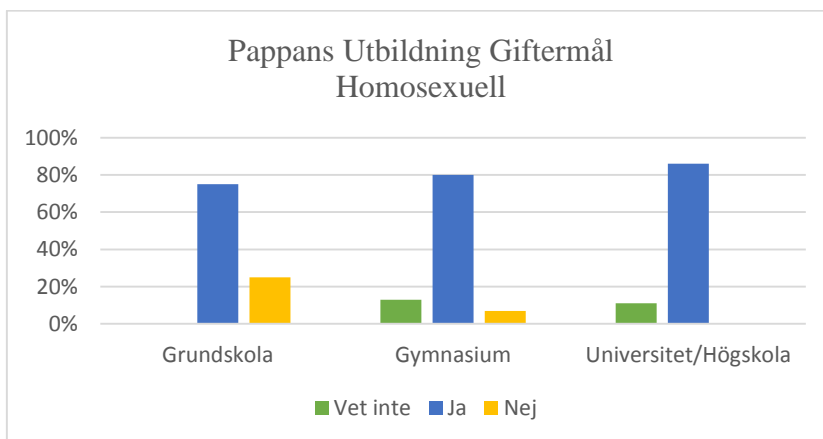
P-värdet= 0,129

Figur 27. Anser du att det är ok att personer som är homosexuella får gifta sig? (n=118)

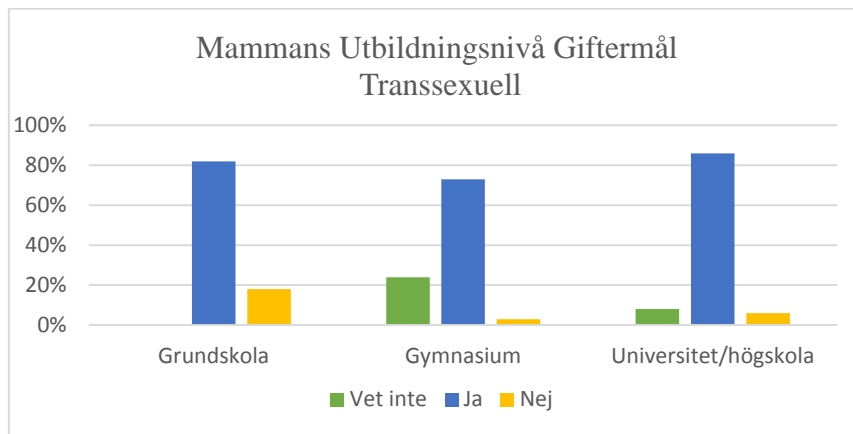
P-värdet= 0,003

Figur 28. Anser du att det är okej att homosexuell personer får gifta sig? (n=118)

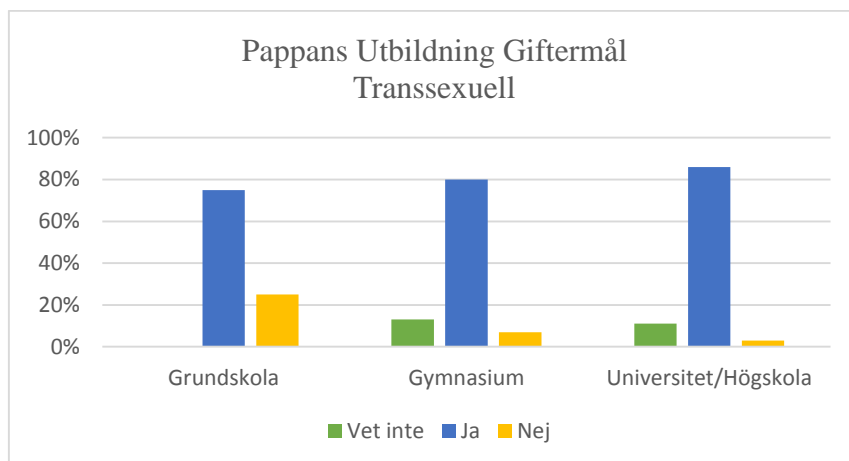
P-värdet= 0,196

Figur 29. Anser du att det är okej att transsexuella personer får gifta sig? (n=118)

P-värde= 0,048

Figur 30. Anser du att det är okej för transsexuella personer att gifta sig?(n=118)

P-värdet= 0,196

Bilaga 4

”Jag har egentligen inga problem med HBTQ-personer men de kan kännas obekvämt i deras sällskap.” (Tjej, Islam)

”De är människor som alla andra.” (Tjej, Islam)

”Även om min religion inte accepterar HBTQ-personer så känner jag ändå att alla får leva sitt liv som man själv vill. Det skapar inga problem för mig, jag lever som jag vill leva mitt liv och det ska alla andra också få. Alla ska respektera alla ☺” (Tjej, Islam)

”Alla förtjänar att vara lyckliga! ☺” (Kille)

”Har aldrig hört ordet ”queer” som en svensk term innan så vet inte riktigt vad det innebär, men tolkar det som samma betydelse som det betyder på engelska.” (Tjej)

”Jag tror att mångas tankar om sexualitet grundar sig väldigt mycket på deras värderingar och religion. Viktigt att prata med barn om att det finns hjälp att söka om man är osäker på sitt kön. Har bakgrund från Afghanistan och där finns det inget som kallas för homo, bi, trans eller queer.” (Tjej, Islam)

”Människor får själva välja vilken grupp dem vi tillhöra, samt har ingen tillåtelse att kränka en person oavsett kön eller personer som tillhör de olika sexuella grupper. Alla har sina egna liv och personlighet!” (Kille, Katolik)

”I think it’s great that you’ve decided to do your theises work on this subjekt. This survey was also good in terms of being inclusive.” (Other gender)

”Skitbra att ni gör detta. ☺” (Tjej)

”LGBTQIA+ är ett underbart ”community”” (Tjej)

”Acceptera alla för dem d är, döm istället för deras handlingar!” (Kille)

”Putins antigay lagar kan köras upp någonstans” (Kille, Kristendom)

”dem är ju oss människor som alla andra” (Tjej, Islam)

”bög, gay osv är ju trots allt skällsord och används ofta i negativa sammanhang, tyvärr.”
(Tjej)

”Jag tycker att dagens undervisning i detta ämne är mycket dåligt. Det tas i princip inte upp och det jag vet har jag fått ta reda på själv. För ett mer accepterande samhälle bör det tas upp i skolan.” (Tjej)

”Vi bör värna om kärnfamiljen, men aldrig under några omständigheter kränka HBTQ-personer.” (Kille, Kristendom)

”Tycker inte sexualitet ska spela någon roll. Jag kan inte bry mig mindre.” (Kille, Kristendom)

”Bra att ta upp ett sådant ämne!” (Tjej)

”Alla är lika mycket värda och Hr rätt till att vara precis hur man vill.” (Tjej)

”Lycka till” (Tjej, Mandaismen)

”Sexualitet har inta med att göra hur ansvarig du är, hur pass bra du passar barn eller hur bar du är som människa eller inte. Hur bra du är som människa avgör dina värderingar, hur du agerar och talar till andra.” (Tjej)